

WILDE OSZKÁR

BUNBURY

(THE IMPORTANCE OF BEING EARNEST)

**KÖZNAPI KOMÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN
KOMOLY EMBEREK SZÁMÁRA**

**FORDÍTOTTA
MIKES LAJOS**

**BUDAPEST,
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(WODIANER F. ÉS FIAI) RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

SZEMÉLYEK:

Worthing János, béke-bíró, Hertfordshire, Woolton, Manor-Ház.

Moncrieff Algernon, barátja.

Chasuble, kanonok, a theologia doktora, wooltoni plébános.

Merriman, Worthing főkomornyikja.

Lane, Moncrieff szolgája.

Lady Bracknell.

Fairfax Gwendoline, leánya.

Cardew Czeccil, Worthing gyámleánya.

Miss Prism, a nevelőnője.

Történik:

Az I-ső felvonás Moncrieff Algernon lakásán, London, W., Half-Moon Street.

A II-ik felvonás a wooltoni Manor-Ház kertjében.

A III-ik felvonás a wooltoni Manor-Ház szalonjában.

Idő: a jelenkor.

ELSŐ FELVONÁS.

(Szin Moncrieff Algy lakása, a Halfmoon Streeten. Ajtók jobbra elől és balra hátul. Kandalló jobbra középiütt. A szoba berendezése művészies fényűzésre vall. Cigaretták, vajaskenyér, uborka-sandwich az íróasztalon balra. Zongorajáték hallatszik balról. A függöny felmegy. Lane uzsonna theára terít a középső asztalon. Miután a zongora elhallgat, belép Algy.)

ELSŐ JELENET.

Algy. Hallotta, mit játszottam, Lane?

Lane. Azt gondoltam, uram, nem illik hallgatózni.

Algy. Sajnálom. Gondoskodott az uborka-sandwichról Lady Bracknell számára?

(A sandwiches táért megy, elhozza és odanyújtja Algynak.)

Lane. Igenis, Moncrieff úr.

Algy *(kivesz egy-két darabot, s leül jobbra a pamlagra).* Oh megálljon csak, Lane. Azt látom a könyvből, hogy csütörtök este, mikor lord Shorcham és Worthing úr nálam ebédeltek, nyolcz üveg pezsgő fogyott.

Lane. *(A teázó asztalt rendezgetve.)* Igenis, Moncrieff úr. Nyolcz meg egy fél üveg.

Algy. Mondja csak, mi lehet az oka annak, hogy legényemberek háztartásában mindig a szolgák iszszak meg a pezsgőt? Pusztá kíváncsiságból kérdezem csak.

Lane. Azt hiszem, a jobb fajta minőség az oka, Moncrieff úr. Gyakran tapasztaltam, hogy *nő*s emberek háztartásában *elvétve* akad csak elsőrendű pezsgő.

Algy. Szent isten! Hát a házaselet ennyire megrontja az erkölcsöket?

Lane *(ünnepélyesen).* Én a magam részéről nagyon kellemes életnek tartom, Moncrieff úr. *(A vajas-kenyérért megy.)* Eddigél azonban nem igen tapasztalhattam még ki eléggé. *Egy ízben* voltam még csak házase ember. Egy kis közös félreértésen mult a dolog, köztem, meg egy fiatal nőszemély közt.

Algy *(az asztalhoz megy).* Alig hiszem, hogy a családi élete túlságosan érdekelne, Lane.

Lane. Nem, Moncrieff úr, nem is túlságosan érdekes. Én magam sose gondolok rá.

Algy. Persze, persze. Jó lesz így, Lane, köszönöm.

Lane. Kérem, Moncrieff úr. *(Kimegy.)*

Algy. Ez a Lane, úgy látszik, egy kissé könnyelműen gondolkodik a házasságról. Pedig ha az alsó néposztályok nem járnak elől jó példával, akkor ugyan mi hasznukat vegyük hát nekik? Általában úgy látszik fogalmuk sincs róla, milyen erkölcsi felelősség terheli őket.

Lane *(belép).* Worthing Szilárd úr. *(Lane kimegy és belép Worthing.)*

MÁSODIK JELENET.

Algy. Jani.

Algy *(az asztal mellett sandwichet eszik).* Hogy vagy, édes Szilárdom? Mi szél hoz Londonba?

Jani. Oh, a szórakozás, a szórakozás! Mi más vihetne bárhová az embert? *(Az asztalra teszi a kalapját.)* Látom, Algy, megint csak eszel, mint rendesen.

Algy *(fesziesen)*. Úgy gondolom, minden jó társaságban szokott dolog egy kis frissítő öt óra tájban. Hol voltál mult csütörtök óta? *(Az íróasztalhoz megy.)*

Jani. Óh, falun!

Algy. Mi a manót csinálsz ott?

Jani *(keztyűjét huzza lefelé)*. A városban maga mulat az ember, falun másokat mulattat. Szörnyű unalmas mulatság.

Algy. És kik azok a mások, akiket te mulattatsz?

Jani *(odavetve)*. Óh, szomszédok! Szomszédok!

Algy. Aztán kellemes szomszédaid vannak odalenn Shropshire-ban?

Jani. Valósággal borzalmasak. Sohasem beszélek egyikükkel sem.

Algy. No akkor pompásan mulattathatod őket. *(Az asztalhoz megy és még egy sandwichet vesz.)* Apropos, úgy-e Shropshire a grófságod? Vagy nem?

Jani. Micsoda? Shropshire? Persze, persze! Ohó! Minek itt ez a sok csésze? Meg az uborka-sandwich? Kiket vársz teára?

Algy. Oh, csak Augusta nénit, meg Gwendolinet.

Jani. Ej, de pompás!

Algy. Igen, igen, ez mind nagyon szép volna, csakhogy attól tartok, hogy Augusta néninek nem igen lesz inyére, ha téged is itt talál.

Jani *(leteszi a keztyűjét)*. Miért?

Algy. Kedves öregem, az ahogy te Gwendolinena flörtölsz, egyszerűen botrányos. Csaknem oly csúnya dolog, mint ahogy Gwendoline veled flörtöl.

Jani. Szerelmes vagyok Gwendolineba. Éppen azért jöttem Londonba, hogy házassági ajánlatot tegyek neki.

Algy. Azt hittem szórakozni jöttél. A házasság üzlet. *(Leül az asztalhoz.)*

Jani. Mennyire hijával vagy te minden regényességnek! *(Leül az asztalhoz.)*

Algy. Én bizony semmiféle regényességet sem látok a házassági ajánlatokban. A szerelem nagyon romantikus valami, de a szabatosan megfogalmazott házassági ajánlatban nyoma sincs a romantikának. Hiszen el is fogadják. Sőt azt hiszem, rendszerint el is fogadják. Akkor pedig vége minden izgalomnak. A romantika lényege a bizonytalanság. *(Jani sandwichet akar venni; de Algy felkapja a tálat és a térdére teszi.)* Kérlek, ne nyúlj az uborka-sandwich-hez. Kizárólag Augusta néni számára rendeltem.

Jani. De hiszen te folyton abból eszel, a mióta itt vagyok.

Algy. Az egészen más. Hiszen Augusta néni az én néném. *(Feláll, fölemeli térdéről a tálat.)* Egyél a vajás kenyérből. Ezt Gwendoline számára készíttettem. Gwendoline rajong a vajás kenyérért.

Jani *(feláll és elveszi a vajás kenyeret)*. Nagyon jó vajás kenyér.

Algy. Ej, kedves öregem, azért ne fald úgy, mintha meg akarnád enni mindjárt az egészet. Hiszen már is úgy viselkedel, mintha a férje volnál Gwendolinének. Pedig nem vagy ám még a férje és azt hiszem, hogy nem is leszel az soha!

Jani. Hogy a manóba mondhatasz ilyet?

Algy. Nos, először is, a lányok sohse mennek feleségül azokhoz a férfiakhoz, akikkel flörtölnek. Ezt illetlen dolognak tartanák.

Jani. Oh, ez ostobaság!

Algy. Épenséggel nem, sőt ellenkezőleg, nagy igazság. Ez a magyarázata annak, mért találkozik az ember lépten-nyomon annyi agglegénynyel. Másodszor pedig, én nem egyezem bele ebbe a házasságba.

Jani. Te nem egyezel bele?

Algy. Kedves öregem, Gwendoline a legközelebbi unokahúgom, s mielőtt megengedném, hogy feleségül vedd, előbb meg kell magyaráznod részletesen, hogy állsz Czecczillel? *(Algy a csengőhöz megy és csenget.)*

Jani. Czecczillel? Hogy a manóba érted ezt? Miféle Czecczilről beszélsz, Algy? Nem ismerek senkit a világon, akinek Czecczil a neve... *(belép Lane).*

Algy. Hozza be azt a cigaretta-tárczát, a melyet Worthing úr a dohányzóban felejtett, mikor utoljára itt ebédelt.

Lane. Parancsára, Moncrieff úr. *(El).*

Jani. Azt akarod talán mondani, hogy a cigaretta-tárczám itt volt nálad az egész idő alatt? Terringettét! Jól tetted volna, ha értesítesz róla. Dühöngő leveleket írtam miatta a rendőrségnek. Sőt már-már jutalmat akartam kitűzni a becsületes megtalálónak...

Algy. Én pedig azt mondom, jól tennéd, ha kitűznéd azt a jutalmat. E pillanatban véletlenül még a rendesnél is nagyobb zavarban vagyok.

Jani. De most már fölösleges jutalmat kitűzni, mikor megvan a tárcza. *(Lane behozza tálczán a cigaretta-tárczát, Jani át akarja venni, de Algy megelőzi és átveszi, Lane kimegy.)*

Algy. Ez nem szép tőled, Szilárd. Komolyan mondom. *(Kinyitja a tárczát és nézegeti.)* Különböben se baj, mert most, hogy szemügyre veszem a belső felírását, azt látom, hogy ez a tárcza egyáltalában nem is a tied. *(Elfordul.)*

Jani. Már hogyne volna az enyém. Legalább százszor láttad nálam és a legcsekélyebb jogod sincs elolvasni a belső felírását. Nagy illetlenség elolvasni más cigaretta-tárczájának a felírását.

Algy *(Janihoz fordul).* Igen, igen, csak hogy ez a cigaretta-tárcza nem a tied. Ez a cigaretta-tárcza olyan valakinek az ajándéka, akit Czecczilnek hívnak; te pedig azt mondtad, hogy ilyen nevű ismerősöd nincsen.

Jani. Nos, ha már minden áron tudni akarod, Czecczil a nagynéném.

Algy. A nagynénéd?

Jani. Az. Sőt mi több, valóban bájos agg delnő. Tunbridge Wellsben lakik. De most már add vissza, Algy! *(El akarja venni a tárczát.)*

Algy *(hátrább húzódik a pamlag mögé).* De mért nevezi magát *kis* Czecczilnek, ha a nagynénéd és Tunbridge Wellsben lakik? *(Olvasva).* »A kis Czecczil, forró szeretete jeléül«.

Jani *(a pamlaghoz megy és rátérdel).* Kedves öregem, ez csak világos! Némelyik nagynéni magas, némelyik meg nem magas. Ez föltétlenül minden nagynéninek a saját külön ügye. Te, úgy látszik, azt hiszed, hogy minden nagynéni okvetetlenül szakasztott mása a tiednek. *(A tárcza után kap.)* Ez képtelenség! Az istenért, add vissza már a cigaretta-tárczámat. *(Áthajol a pamlag fölé.)*

Algy. Jó, jó, kedves öregem, de hát mért nevez a nagynénéd téged bácsijának? »A kis Czeczil forró szeretete jeléül kedves bácsijának, Janinak«. *(Jani megkerüli lassan a pamlagot, Algy lassan átkerül a pamlag elé.)* Azt el lehet fogadni, nem bánom, hogy egy nagynéni kicsike, de hogy egy nagynéni, akármekkora különben, mért nevezi a saját kedves bácsijának, azt már nem értem. Aztán meg a te neved nem is Jani, hanem Szilárd.

Jani. Nem Szilárd; Jani!

Algy *(megint a pamlag mögé kerül).* Mindig azt mondtad, hogy Szilárd a neved. Mindig Szilárdnak mutattalak be. A Szilárd névre hallgatsz, olyannak is látszol, mintha Szilárd volnál. Soha életemben nem láttam nálad szilárdabb vágású teremtet. Tisztára képtelenség, hogy azt állítod, hogy nem vagy Szilárd. Hiszen Szilárd van a névjegyeiden is. Ime, itt egy névjegyed: *(Kiveszi a tárczájából.)* »Worthing Szilárd. The Albany W. B. 4.« Megtartom bizonyítékul, ha valamikor megpróbálnád letagadni előttem, vagy Gwendoline, vagy bárki más előtt, hogy Szilárd vagy. *(Zsebre dugja a névjegyet.)*

Jani. Nos, hát Londonban Szilárd a nevem; de falun Janinak hívnak és a cigaretta-tárczát falun kaptam ajándékba. *(Leül.)*

Algy. Jó, jó, de ez még mindig nem magyarázza meg azt, mért nevez téged a te kis Czeczil nagynénéd, a ki Tunbridge Wellsben lakik, kedves bácsijának? De most hadd hallom már az egész történetet. Nem tagadom, mindig gyanakodtam rád, hogy titokban szigorú bunburysta vagy; most pedig egészen bizonyos vagyok már benne.

Jani. Bunburysta! Hogy a manóba érted azt, hogy valaki bunburysta?

Algy. Szívesen megmagyarázom, mi az értelme ennek a páratlan kifejezésnek. De előbb hadd hallom, mért vagy Londonban Szilárd, falun meg Jani?

Jani. Jó. De előbb add vissza a cigaretta-tárczámat. *(A pamlag karjára ül.)*

Algy. Tessék *(átnyújtja a cigaretta-tárczát).* Most pedig halljuk a magyarázatot.

Jani *(a pamlag közepén ül, Algy a pamlagon jobbra tőle).* Nos tehát, az öreg Cardew Tamás, a ki gyerek koromban örökbe fogadott, végrendeletében engem nevezett ki unokája, Cardew Czeczil kisasszony gyámjává. Czeczil, a ki engem csupa tiszteletből bácsijának nevez, - ezt persze te nem igen tudod megérteni - bámulatra méltó nevelőnőjének Miss Prismnek a felügyelete alatt falusi birtokon él.

Algy *(feláll és a középre megy).* Nem tudhatnám meg, hol az a falusi birtok?

Jani. Semmi közöd hozzá, kedves öregem. Meghívásra ne számíts. De annyit nyíltan megmondok, hogy nem Shropshireban van.

Algy. Sejtettem, kedves öregem. Shropshiret már két ízben keresztülkasul bunburystáskodtam; De folytasd tovább! Mért vagy a városban Szilárd, falun pedig Jani? *(Leül a pamlag karjára.)*

Jani. Kedves Algym, tudod, ha az embert az a tisztesség érte, hogy gyám lett, akkor igen magas erkölcsi szempontból kell mindent tekintenie. Ez kötelessége. Már most tekintettel arra, hogy ez az igen magas erkölcsi szempont nem nagyon mozdíttja elő az embernek sem az egészségét: sem a boldogságát, hogy hébe-korba Londonba rándulhassak, mindig azt állítom, hogy van egy Szilárd nevű öcsém, aki az Albany városrészben lakik és a legrettenetesebb csávákba szokott kerülni. Ime, kedves Algym, ez az egész világos és egyszerű igazság.

Algy. Az igazság ritkán világos és sohasem egyszerű. *(Feláll.)* Annyi az egész, hogy te is bunburysta vagy, még pedig a legkiválóbb bunburysták közül való, akiket ismerek.

Jani. Hogy a manóba érted ezt?

Algy. Kieszeltél a magad számára egy igen hasznos Szilárd nevű öcsikét, hogy annyiszor jöhess Londonba, ahányszor kedved tartja. Én ellenben kieszeltem magamnak egy Bunbury nevű megbecsülhetetlen jó barátot, a ki állandóan beteg, hogy falura rándulhassak, a mikor kedvem szottyán rá. Bunbury teljességgel megbecsülhetetlen jó barát. Ha nem rendelkezném Bunbury rendkívül siralmas egészségi állapotával, akkor ma este nem ebédelhetnék veled a klubban, mert már több mint egy hete eligérkeztem mára Augusta nénémhez.

Jani. Egyáltalában nem szólítottalak föl, hogy ma este velem ebédelj.

Algy. Tudom, meghívók küldése dolgában képtelenül hanyag vagy. Pedig ez nagy oktalanság. Az emberek semmit sem vesznek annyira zokon, mintha nem kapnak meghívókat.

Jani. Legjobb lesz, ha Augusztá nénédnél ebédelsz.

Algy *(leül a pamlagra).* Eszem ágában sincs effélet elkövetni. Először is csak a múlt hétfőn ebédeltem ott és egy héten egyszer éppen elég rokonoknál ebédelni. Másodszor pedig ott úgy bánnak velem, mint családtaggal, és vagy egyáltalán hölgy nélkül hagynak, vagy mindjárt kettőt bízna a gondjaimra. Harmadszor, biztosan tudom, ki mellé ültetnének ma este. Farquhar Mari lenne a szomszédom, a ki mindig a saját urával flörtöl az asztalon keresztül. Ez pedig nem éppen mulatságos, sőt, mi több, nem is illik... Noha ez a szokás manapság egyre rémesebben terjed. Londonban valósággal botrányosan növekszik azoknak az asszonyoknak a száma, a kik a saját férjükkal flörtölnek. Ez nagyon csúnya dolog. Mintha a tiszta fehérneműjét mosná az ember nyilvánosan. Aztán meg, most, hogy tudom már, milyen megátalkodott bunburysta vagy, természetesen szeretnék veled elbeszélgetni a bunburyzmusról. Szeretném kifejtetni előtted a törvényeit.

Jani. Csakhogy én nem vagyok ám bunburysta. Ha Gwendoline feleségül jön hozzám, nyomban megölöm az öcsémet; sőt, azt hiszem, minden esetre megölöm őt. Czeccil kissé túlságosan érdeklődik iránta. Unni kezdem már nagyon az ügyet. Lerázom tehát a nyakamról Szilárdot. És neked is komolyan azt tanácsolom, hogy tedd meg ugyanezt te is azzal a - - azzal a képtelen nevű rokkant barátoddal.

Algy. Eszem ágában sincs szakítani Bunburyvel és ha valamikor megházasodol, a miben egyelőre alaposan tamáskodom, majd örülsz akkor te is Bunbury ismeretségének. A ki a nélkül házasodik, hogy Bunburyt ösmerné, nem győz eleget unatkozni.

Jani. Ostobaság! Ha olyan bájos teremtség lesz a feleségem, mint Gwendoline, - és ő az egyetlen lányismerősöm, a kit feleségül szeretnék venni, - akkor bizonyára nem fogok vágyódni Bunbury ismeretsége után.

Algy *(feláll).* Akkor a feleséged vágyódik majd utána. *(Janihoz közeledik.)* Ugy látszik, sehogy sem akarod megérteni, kedves öregem, hogy a házasságban *három személyen* áll a vásár, *kettőn* soha! *(Csöngetés hallatszik.)* Ah, végre megjött Augusztá néném. Ha eltávolíthatom most tíz perczecskére az utadból, hogy alkalmad legyen házassági ajánlatot tenni Gwendolinának, veled ebédelhetek akkor ma este Carltonnál?

Jani. Ha kedved van hozzá, nem bánom.

Algy. Jó, csakhogy komolyan viselkedjél ám. Gyűlölöm azokat az embereket, a kik nem fogják fel komolyan az evést. Ez nagy felületességre vall. *(Lane belép.)*

Lane. Lady Bracknell és Fairfax kisasszony. *(Lady Bracknell és Gwendoline jönnek.)*

HARMADIK JELENET.

Voltak. L. Bracknell, Gwendoline.

L. Bracknell. Kedves Algernon, remélem, nincs baj veled. *(Kézet fog vele.)*

Algy. Semmi bajom, Augusztá néni.

L. Bracknell. Nem arra feleltél, a mit kérdeztem. A kinek semmi baja, azzal rendszerint sok baj van. Jó napot, Worthing úr, hogy van?

Algy. *(Gwendolinehez.)* Ejnye, milyen sikkes vagy! *(Az asztalhoz megy.)*

Gwend. Mindig sikkes vagyok! *(Janihoz.)* Ugy-e, Worthing úr?

Jani. Kegyed maga a tökéletesség, Fairfax kisasszony.

L. Bracknell. Nagyon sajnálom, hogy egy kicsit elkéstünk, Algernon, de a kedves lady Harburynak kellett meglátogatnom. *(Belép Lane, teáskannát hoz; leteszi az asztalra; azután az íróasztalhoz megy.)* Szegény férje halála óta nem voltam nála. Sohase láttam még asszonyt ennyire megváltozottak, - húsz esztendővel megfiatalodott. Kérek egy csésze teát, Algernon, és egy darabot abból a finom uborka-sandwichből, a mit ígértél. *(Algernon az asztalhoz megy.)* Nem ülnél ide mellém, Gwendoline?

Gwend. Köszönöm, mama, egészen jól érzem magam a helyemen.

Algy *(felkapja az üres tálat).* Szent Isten, Lane! Nincs uborka-sandwich? Hiszen megmondtam, hogy bizonyosan legyen.

Lane. Ma reggel nem volt uborka a piacon, Moncrieff úr. Kétszer is lementem érte. *(Elveszi a tálat.)*

Algy. Nem volt uborka!

Lane. Nem, Moncrieff úr; még készpénzért sem.

Algy. Jól van, Lane, köszönöm.

Lane. Kérem, Moncrieff úr *(el).*

Algy. Vigasztalhatatlan vagyok, Augusztá néni, hogy nincs uborka; nincs még készpénzért sem.

L. Bracknell. Se baj, Algernon. Ettem egy pár darabka teasüteményt lady Harburynél. A lady, úgy látszik, mostanában teljesen a szórakozásnak él.

Algy. Azt hallottam, hogy a haja egészen aranyárga lett, a nagy bánattól. *(Két csésze teát készít.)*

L. Bracknell. A színe csakugyan megváltozott. Hogy mi okból, azt persze, nem tudom. *(Algy teát nyújt neki, azután leül Lady Bracknell mellé.)* Köszönöm. Ma este nagy gyönyörűségben lesz részed, Algernon. Farquhar Mari mellé ültetlek az asztalnál. *(Jani az asztal mögött teát nyújt Gwendolinének.)* Bájos fiatal asszony és nagyon figyelmes az urával szemben. Öröm megfigyelni őket.

Algy. Attól félek, Augusztá néni, hogy ma este nem ebédelhetek nálad.

L. Bracknell. Csak nem, Algernon? Teljesen megzavarnád az estét. A nagybácsid rögtön a szobájában akarna ebédelni. Szerencsére, megszokta már, hogy egyedül ebédeljen.

(Jani és Gwendoline előbbre jönnek.)

Algy. Nagyon kellemetlen dolog, de épp az imént kaptam egy táviratot, a melyben arról értesítenek, hogy a szegény Bunbury nagyon rosszul van. (*Jani felé hunyorít.*) Úgy látszik, azt hiszik, hogy szükség van rám mellette.

L. Bracknell. Nagyon különös dolog. Ugy látszik, ennek a Bunbury úrnak rendkívül gyöngye lábán áll az egészsége.

Algy. Bizony, szegény Bunbury szájalmasan beteg.

L. Bracknell. Nos, Algernon, őszintén kimondom, legfőbb ideje, hogy Bunbury úr elszánja végre magát vagy az életre, vagy a halálra. Ez az ingadozás ebben a kérdésben képtelenség. Aztán nem helyeslem ezt a *modern* részvétet sem a betegek iránt; ezt magát is betegségnek tekintem. A betegség, akármifajta, aligha olyasvalami, a mit bátorítani kell másokban. Egészség az élet legfőbb kötelessége. Ezt mondom mindig a szegény nagybácsidnak is. De ő, úgy látszik, nem igen hederít reám - legalább egészségi állapotának javulásából ezt kell következtetnem. Nagyon leköteleznél, ha megkérné a nevemben Bunbury urat, hogy szombaton legyen szíves tartózkodni a visszaeséstől, mert számítok rá, hogy te gondoskodik nálam a zenéről. Utolsó fogadóestém, és olyasvalamit kívánnak az emberek, ami élénkíti a társalgást. Különösen a saison végén, mikor mindenki elmondott már igazán mindent, a mi mondani valója volt.

Algy. Beszélek majd Bunburyvel, Augusztá néni, - ha még eszméletén lesz. (*Feláll és elveszi Lady Bracknell csészejét.*) Én azt hiszem, megigérhetem, hogy szombaton jól fogja érezni magát. Persze a zene sok fejtörést okoz. (*Jani Gwendoline csészejét az asztalra teszi.*) De sebtiben elmondom majd, milyen programot állítottam össze, ha egy pillanatra átfáradsz velem a szomszéd szobába. (*A két csészt az asztalra teszi.*)

L. Bracknell. Köszönöm, Algernon, igazán nagyon figyelmes vagy. (*Feláll és Algy után megy.*) Bizonyos vagyok benne, hogy a program, egy kis gyomlálás után, gyönyörű lesz. Gyere majd utánam, Gwendoline.

Gwend. Minden bizonnyal, mama. (*A pamlag elé megy. Lady Bracknell és Algy kimennek. Az ajtót nyitva hagyják.*)

NEGYESEDIK JELENET.

Jani, Gwendoline.

Jani. Milyen gyönyörű idő volt ma, Fairfax kisasszony.

Gwend. Kérem, ne az időről beszéljen, Worthing úr. Ha az időről beszélnek hozzám, mindig úgy érzem, hogy bizonyosan másról akarnak beszélni és ez nagyon idegessé tesz.

Jani. Én is másról akarok beszélni.

Gwend. Mindjárt gondoltam.

Jani. Fairfax kisasszony, ha megengedné, nagyon szeretném felhasználni Lady Bracknell pillanatnyi távollétét.

Gwend. Ajánlom, hogy siessen, mert a mamának megvan az a rossz szokása, hogy hirtelen betoppan megint a szobába, a honnan kiment, úgy hogy többször szóvá is tettem már előtte a dolgot.

Jani (*az ajtóhoz megy, beteszi, azután visszatér*). Mióta kegyeddal találkoztam, Fairfax kisasszony, jobban csodálom, mint bármely más leányt, - a kivel valaha találkoztam.

Gwend. Tudom, tudom, és gyakran kivántam, bárha különösen mások jelenlétében több jelét adta volna csodálatának. Én rám ön mindig ellenállhatatlan ígérettel hatott. Még nem is láttam önt, s már éppenséggel nem volt közönyös előttem. *(Jani ámulva néz rá.)* Hisz tudja, Worthing úr, ma az ideálok korában élünk. Ez tény, a melyet állandóan olvashatunk a legdrágább havi folyóiratokban. És az én ideálom mindig az volt, hogy olyan valakit szeressek, a kinek Szilárd a neve. *(Jani hátrál a középig.)* Ebben a névben van valami, a mi föltétlen bizalmat ébreszt. Abban a pillanatban, a mikor Algernon először említette, hogy van neki egy Szilárd nevű barátja, tudtam, hogy az a rendeltetésem, hogy szeressem önt.

Jani. Igazán szeret, Gwendoline?

Gwend. Szenvedélyesen!

Jani. Drágám! Nem is tudod, milyen boldoggá tettél. *(Leül melléje.)*

Gwend. Szilárd, egyetlenem! *(Megöleli Janit.)*

Jani. Persze, nem azt akarod mondani, hogy nem tudnál szeretni, ha nem volnék Szilárd?

Gwend. De hiszen te Szilárd vagy! *(Abbahagyja az ölelést.)*

Jani. Jó, jó, tudom! De tegyük fel, hogy más volnék? Azt akarod mondani, hogy akkor nem tudnál szeretni?

Gwend. Óh! ez tisztára metaphysikai spekuláció és mint minden metaphysikai spekuláció csak igen csekély vonatkozásban áll a való élet összes ismeretes tényeivel.

Jani. Én magam, drága szívem, őszintén szólva, nem nagy súlyt vetek a Szilárd névre... Nem mondhatnám, hogy ez a név túlságosan illik hozzám.

Gwend. Tökéletesen illik hozzád. Isteni név. Megvan a saját külön muzsikája. Rezgéseket ébreszt.

Jani. Látod, Gwendoline, én nekem az a véleményem, hogy van egész sereg más név, a mely sokkal szebb. Jani például nagyon bájos név.

Gwend. Jani?... Nem, ebben a névben nagyon kevés a muzsika, sőt úgyszólván semmi. Egyáltalában nem hangzik. Teljességgel nem ébreszt rezgéseket. Több Janit ismertem, és valamennyi rendkívül közönséges ember volt. Aztán meg a Jani hirhedt családi kifejezése a Jánosnak és őszintén sajnálom minden nőt, a kinek János a férje. Valószínűleg sohasincs része mellette a magányosság egyetlen pillanatának a gyönyörűségében sem... Az egyetlen név, a melyre biztosan építhetünk... a Szilárd.

Jani. Gwendoline, azonnal megyek keresztelkedni... azaz mit beszélek... azonnal meg kell házasodnunk.

Gwend *(meglepetve).* Házasodunk, Worthing úr?

(Mind a ketten felállanak.)

Jani *(csodálkozva).* Nos... minden bizonnyal. Hiszen tudja, hogy szeretem, Fairfax kis-asszony, és kegyed is azt a reményt ébresztette bennem, hogy én sem vagyok kegyed előtt teljesen közönyös.

Gwend. Imádom önt! De hiszen még nem kérte meg a kezemet. Házasságról szó sem volt. Nem is czélzott rá.

Jani. Nos tehát... szabad megkérnem most a kezét?

Gwend. Azt hiszem, gyönyörű alkalom volna rá. *(Leül vissza a pamlagra.)* De, hogy minden elképzelhető csalódástól megkíméljem, Worthing úr, méltányosnak tartom, nyíltan megmondani önnek, előre, hogy szilárd elhatározásom nőül menni önhöz.

Jani. Gwendoline, hozzám jön feleségül? *(Térdre hull.)*

Gwend. Persze, hogy hozzád megyek, egyetlenem. *(Átöleli a nyakát.)* Milyen nehezen nyögted ki! Félek, hogy nagyon járatlan vagy a házassági ajánlatok dolgában.

Jani. Aranyos szívem, soha életemben nem szerettem mást, rajtad kívül.

Gwend. Tudom! De a férfiak gyakran tesznek házassági ajánlatot a gyakorlat kedvéért. Óh milyen csodás kék szemed van, Szilárd. Tiszta kék! Tiszta kék! Remélem, így fogsz rám nézni mindig, különösen mások jelenlétében. *(Belép Lady Bracknell.)*

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak. Lady Bracknell.

L. Bracknell. Worthing úr! *(Jani fel akar állni. Gwendoline nem engedi.)* Álljon fel, uram, félig fekvő helyzetéből. Ez a helyzet a legnagyobb mértékben illetlen.

Gwend. Mama! *(Jani fel akar állni, Gw. nem engedi.)* Kérlek, vonulj vissza. Itt nincs számodra hely. *(Jani megint fel akar állni.)* Különben is Worthing ur nem fejezte még be!

L. Bracknell. Mit nem fejezett be, ha szabad kérdenem?

Gwend. Jegyet váltottam Worthing úrral, mama.

L. Bracknell. *(Feláll és felsegíti Janit.)* Bocsánat! Egyáltalában nem váltottál még jegyet senkivel. Ha valamikor komolyan jegyet fogsz váltani valakivel, akkor vagy én értesítlek majd erről a tényről, vagy az atyád, a mennyiben az egészségi állapota megengedi. Az eljegyzésnek kellemesen vagy kellemetlenül - már a minő az eset - de mindig meg kell lepnie a fiatal lányt. Egyáltalában nem olyan dolog ez, a melyet egyedül őrá lehetne bízni. Most azonban néhány kérdésem volna önhöz, Worthing úr, s mialatt ezt a vallatást végzem, te Gwendoline, lent várj rám a kocsiban.

Gwend *(szemrehányóan).* Mama!

L. Bracknell *(szigoruan).* Le a kocsiba, Gwendoline! *(Gwendoline és Jani Lady Bracknell háta mögött csókot szórnak egymás felé. Lady Bracknell határozatlanul körülnéz, mintha nem értené, miféle neszt hall. Végül megfordul.)* Gwendoline le a kocsiba!

Gwend. Megyek, mama! *(El.)*

HATODIK JELENET.

Lady Bracknell. Jani.

L. Bracknell *(leül).* Leülhet, Worthing úr! *(Jegyzőkönyvet és irónt keres a zsebében.)*

Jani. Köszönöm, Lady Bracknell; ha megengedi, állva maradok.

L. Bracknell *(kezében irónnal és jegyzőkönyvvel).* Be kell vallanom önnek, hogy ön nem szerepel a házasulandó fiatal emberekről vezetett jegyzékemben, Worthing úr, bárha jegyzékem egyezik a kedves Bolton hercegnő jegyzékével. Ugyanis együtt szoktunk dolgozni.

De azért szívesen följegyzem pótlólag az ön nevét is, ha feleletei ki fogják elégíteni szerető anyai szívemet. Dohányzik?

Jani. Nem tagadhatom, kérem, dohányzom.

L. Bracknell. Örömmel hallom. A férfi egy perczig se legyen foglalkozás nélkül. Ugyis túlságosan sok már a henye férfi Londonban. Hány éves?

Jani. Harminczöt.

L. Bracknell. A kora megfelel. Mindig az volt a véleményem, hogy a házasulni készülő férfi vagy mindent tudjon, vagy ne tudjon semmit sem. Mit tud ön?

Jani. Én semmit sem tudok, Lady Bracknell.

L. Bracknell. Örömmel hallom. Nem helyeslek semmit, a mi ártalmára van a természetes tudatlanságnak. A tudatlanság gyöngéd délszaki gyümölcs; ha hozzá érünk, vége az üdeségének. Mi a jövedelme?

Jani. 7-8000 font évente.

L. Bracknell (*bejegyzi a könyvébe*). Ingatlan, vagy kamatozó tőke?

Jani. Kamatozó tőke, túlnyomó részben. (*Leül a pamlagra.*)

L. Bracknell. Ez megnyugtató. Mert az adók következtében, a melyeket a birtokostól részint életében, részint halála után követelnek, az ingatlan manapság többé már nem előny, sőt nem is gyönyörűség. Megadja ugyan a társadalmi állást, de megakadályozza a megtartását. Ez a lényege az ingatlannak.

Jani. Van ugyan falun is házam egy kis birtokkal természetesen; körülbelül ötszáz hold lehet; de a voltaképpeni jövedelmemnek nem ez a forrása. Azt hiszem, legfőlebb a vadorzóknak hajt valami hasznót.

L. Bracknell. Falusi udvarház? Hány hálósobával? No de ezt később is tisztázhatjuk. (*Jegyzetet csinál.*) Remélem, van háza Londonban is? Az olyan egyszerű, romlatlan lelkű leányról, a minő Gwendoline, bajosan tételezhetjük fel, hogy falun fog lakni.

Jani. Van házam a Belgrave Square-en, de évi bérbe van adva Lady Berxhamnek. Persze, mihelyt akarom, félévi felmondással, felbonthatom a bérletet.

L. Bracknell (*szigoruan*). Lady Berxham? Nem ismerem.

Jani. Oh, nagyon ritkán távozik hazulról. Meglehetősen koros hölgy.

L. Bracknell. Ah, manapság a kor nem biztosítéka többé a tisztességnek. Mi a ház száma?

Jani. 149.

L. Bracknell. (*beteszi a jegyzőkönyvét.*) Nem a divatos oldalon van. Mindjárt gondoltam! De ezen könnyen segíthetünk. Most pedig térjünk át az apróbb dolgokra. Élnek a szülei? (*Janihoz fordul.*)

Jani. Mind a két szülőmet elvesztettem.

L. Bracknell. Mind a kettőt? Egy szülő elvesztése szerencsétlenségnek fogható fel, de mind a kettőé bizonyos mértékben hanyagságra vall. Ki volt az atyja? Ha nem csalódom, vagyonos ember volt. Abból a rendből való volt, a melyet a radikális újságok a kereskedelem biborának neveznek, avagy az arisztokráciához tartozott?

Jani. Félek, hogy igazán nem tudom. A mit mondtam, Lady Bracknell, hogy elvesztettem a szüleimet, az tény. De az igazság, úgy látszik az, hogy inkább a szüleim vesztettek el engem. Voltaképen nem is tudom, ki vagyok. Mert... mert hát talált gyermek vagyok. (*Feláll.*)

L. Bracknell. Talált gyermek!

Jani. A megboldogult Cardew Tamás talált, egy nagyon jólelkű és jótékony öreg úr és Worthingnek nevezett el, mert véletlenül akkor éppen egy Worthingba szóló első osztályú vasuti jegy volt a zsebében.

L. Bracknell. Hol találta önt az a jótékony úr, a kinek az a Worthingba szóló első osztályú vasuti jegye volt?

Jani *(komolyan)*. Egy kézi táskában.

L. Bracknell. Kézi táskában?

Jani *(nagyon komolyan)*. Igenis, Lady Bracknell. Egy kézi táskában talált, egy meglehetősen tágas, fogantyus bőrtáskában, szóval egy közönséges kézi táskában.

L. Bracknell. Hol akadt rá az a bizonyos Cardew Jakab úr erre a közönséges kézi táskára?

Jani. A Victoria pályaudvar málházó helyiségében. Tévedésből ezt adták ki neki a magáé helyett.

L. Bracknell *(feláll)*. Worthing úr, nem tagadhatom, hogy a mit épp az imént elmondott, némileg megzavart. Az a körülmény, hogy valaki egy kézi táskában, akár fogantyusban, akár fogantyutlanban született, vagy legalább is mindenesetre ott nevelkedett, a tisztasági élet rendjének olyfokú megvetésére vall, a mely a francia forradalom leggonoszabb túlkapásaira emlékeztet. És remélem, tudja ön, mi lett a vége annak a szerencsétlen mozgalomnak? A mi pedig magát a helyet illeti, a hol a kézi táskát találták, egy pályaudvar málházó helyisége holmi társadalmi indiszkrétó palástolására alkalmas lehet, - valószínűleg máskor is használták már ilyesmire - csak hogy szilárd alapnak aligha tekinthető oly társadalmi állás számára, a melyet jó társaságban elismernek.

Jani. Nem volna szíves tehát tanácsot adni? Szükségtelen hangsúlyoznom, hogy megtennék mindent a világon, csak hogy Gwendoline boldogságát biztosítsam.

L. Bracknell. Sürgős tanácsom az volna, Worthing úr, próbáljon a lehető leggyorsabban rokonokat szerezni magának s kövessen el mindent, hogy szert tegyen mindenesetre vagy egy atyára vagy egy anyára, mielőtt véget ér a saison.

Jani. Nem igen tudom elképzelni a módját. A kizitáskát elhozhatom bármely pillanatban. Otthon van, az öltöző szobámban. Azt hiszem, Lady Bracknell, ezzel igazán beérhetné.

L. Bracknell. Beérhetném? Én, uram? Mi dolgom *énnekem* a táskával? Csak nem tételezi fel rólunk, hogy nekem meg lord Bracknellnek akár álmunkban is eszünkbe jutna beleegyezni abba, hogy a lányunk, a ki a legnagyobb gonddal nevelt, hajadon, beleházasodjék egy málházó helyiségbe és felesége legyen egy csomagnak? Jó napot, Worthing úr. *(Kimegy.)*

Jani. Jó napot. *(Algy a szomszéd szobában a nászindulót játszsza, Jani valósággal dühöng magában, majd a szomszéd szoba ajtajához megy és bekiált.)* Az istenért, ne játszd ezt a rettenetes melódiát, Algy! *(Visszatér.)* Milyen ostoba vagy!

HETEDIK JELENET.

Jani. Algy.

Algy *(vidáman belép)*. Hát nem úgy ment minden, mint a karikacsapás, öregem? Csak nem azt akarod mondani, hogy Gwendoline visszautasított? *(Czigarettáért megy az íróasztalhoz és megkínálja Janit.)*

Jani. Oh! A mi Gwendolinet illeti, jegyet váltottunk. De az anyja teljességgel kiállhatatlan. Sohse láttam hozzáfogható Gorgót... Mit gondolsz, van kilátás rá, hogy Gwendoline körülbelül százötven esztendő múlva szakasztott mása lesz az anyjának? Mit gondolsz Algy?

Algy (*vontatottan és velősen*). Minden nő szakasztott olyan lesz, mint az anyja. Ez a tragédiájuk. A férfi sohsem lesz olyan. S ez az ő tragédiája.

Jani. Ez szellemesség akar lenni? (*Leül a pamlagra.*)

Algy. Pompás tömörséggel van kifejezve - s van olyan igaz, mint bármi a modern életben.

Jani. Torkig vagyok a szellemességgel. Manapság mindenki szellemes. Nem mehetsz sehová, hogy szellemes emberekkel ne akadj össze. A szellemesség valósággal országos csapássá lett. Istenemre, szeretném, ha maradt volna néhány bolondunk is.

Algy. Elvégre az is akad még!

Jani. Igazán szeretnék egyszer találkozni velök. Ezek vajon miről beszélnek?

Algy. A bolondok? Oh! Természetesen a szellemes emberekről. (*Széket vesz magának és leül.*) De mondd csak, öregem, elmondtad Gwendolinének az igazságot, hogy Londonban Szilárd vagy és falun János a neved?

Jani (*nagy leereszkedéssel*). Kedves öregem, az igazság nem éppen arravaló, hogy az ember elmondja egy csinos, édes, finom teremtésnek. Milyen fura felfogásod van arról, hogy kell viselkednünk nőkkel szemben!

Algy. Nőkkel szemben egyetlen módon viselkedhetünk csak. Ha csinosak, udvarolnunk kell nekik, és ha csúnyák, akkor is udvarolnunk kell nekik.

Jani. Oh! ez ostobaság!

Algy. De hogy állunk az öcséddel? Hogy állunk azzal a gyalázatos Szilárddal?

Jani. Oh, még e hét vége előtt lerázom őt a nyakamról. Azt fogom mondani, hogy megütötte a guta Párisban. Hiszen a gutaütés egész sereg embert megöl hirtelen, úgy-e?

Algy. Ez igaz, csak hogy a gutaütés örökletes, kedves öregem. A gutaütés apáról-fiúra, fivérről-fivérre száll. Legjobb lesz, ha komoly meghülést mondasz.

Jani. Bizonyos vagy benne, hogy a komoly hülések nem örökletesek?

Algy. Persze, hogy nem.

Jani. Akkor hát jól van. Szegény Szilárd öcsém váratlanul komoly meghülés áldozata lett Párisban. Így megszabadulok tőle.

Algy. De, mintha azt mondtad volna, hogy... Cardew kisasszony kissé túlságosan érdeklődik szegény Szilárd öcséd iránt?

Jani. Oh, ez szót sem érdemel. Czeczil egyáltalában nem regényes hajlamú leány. Pompás étvágya van, nagyokat sétál és fütyül a leczkéire.

Algy. Nagyon szeretnék találkozni Czeczillel.

Jani. Lesz rá gondom, hogy ez soha meg ne történjék! Rendkívül csinos lány és csak most múlt 18 esztendő.

Algy. Elmesélted Gwendolinének, hogy van egy rendkívül csinos fiatal gyámleányod, aki csak most múlt 18 esztendő?

Jani. Oh! Az ember nem hozakodik elő ilyesmivel fünek-fának! Czeccil és Gwendoline minden bizonynyal testi-lelki jóbarátnők lesznek. Fogadok bármibe, hogy első találkozásuk után egy félórával testvérnek fogják egymást szólítani.

Algy. *(feláll és helyére teszi a széket).* Az asszonyok ezt csak akkor teszik, ha előbb egész sereg más névvel illették már egymást. De most, kedves öregem, csakugyan menjünk és öltözzünk ám, ha jó asztalt akarunk kapni Carltonnál. Éhes vagyok.

Jani. Soha életemben nem láttalak másképp...

Algy. Mit csinálunk ebéd után? Színházba megyünk?

Jani. Nem, nem! Utálok a hallgatást!

Algy. Akkor hát menjünk fel a klubba.

Jani. Nem, nem! Gyűlölöm a beszédet!

Algy. Akkor átmehetünk tán 10 órakor az Empire-ba?

Jani. Nem, nem! Ki nem állhatom a béméskodást!

Algy. Hát akkor mit csináljunk?

Jani. Óh, semmit, semmit!

(Lane belép).

NYOLCZADIK JELENET.

Voltak. Gwendoline.

Lane. Fairfax kisasszony. *(Gwendoline belép; Lane el. Az ajtót nyitva hagyja).*

Algy. Szavamra, Gwendoline!

Gwend. Kérlek, Algy, fordulj háttal felénk. *(Megfordítja Algyt).* Beszélni valóm van magánügyben Worthing úrral.

Algy. Valóban, Gwendoline, azt hiszem, egyáltalában meg sem engedhetem ezt.

Gwend. Algy, kérlek, légy szives fordulj meg. *(Megint megfordítja Algyt, a ki a kandallóhoz megy).* *(Gwend. Janihoz megy).* Szilárd, nem vehetsz feleségül. A mama arczkifejezéséből ítélve, félek, hogy sohasem vehetsz feleségül. Manapság nem igen veszik figyelembe a szülők azt, a mit gyermekeik mondanak nekik. Az ifjúság régi módi becsülése rohamosan kiveszőben van. A mi befolyásom volt valaha a mamára, három esztendőskoromban elvesztettem. De bárha a mama megakadályozhatja egyesülésünket s lehet, hogy én másnak a felesége leszek, hidd meg, hogy azt a ragaszkodást, a mely örökre hozzád fűz, soha meg nem változtathatja.

Jani. Egyetlenem!

Gwend. Regényes származásodnak a története, a melyet a mama kellemetlen megjegyzésekkel fűszerezve elmondott nekem, természetesen izgalomba hozta valóm legmélyebb idegrostjait. A keresztneved varázsának lehetetlen ellenállanom. *(Megöleli Janit).* Jellemed egyszerűsége pedig csodásan megfoghatatlanná tesz előttem. *(Halkabban).* Városi címedet: The Albany, már megszereztem, mi a címed falun? *(Jegyzőkönyvet vesz elő).*

Jani. Manor Ház, Woolton, Hertfordshire.

(Algy felírja a címet kézelőjére, azután felkapja a vasuti menetrendet).

Gwend. Meddig maradsz Londonban?

Jani. Hétfőig.

Gwend. Helyes! Algy, megfordulhatsz már.

Algy. Köszönöm, már megfordultam.

Gwend. Csöngethatsz is.

Jani. Megengeded, édesem, hogy a kocsidhoz kísérhesselek?

Gwend. Minden esetre.

Jani (*Lanehez, a ki a tornáczon megjelenik*). Majd én kikisérem Fairfax kisasszonyt.

Lane. Igenis, Worthing úr.

(*Lane és Gwendoline el.*)

Lane (*belép a szobába és tálcán két levelet nyújt Algynak, a ki az íróasztal mellett ül. Sejthető, hogy váltóügyről szólnak a levelek, mert Algy összetépi őket.*)

Algy. Egy pohár sherryt, Lane.

Lane. Igen is, uram. (*A sherryt átnyújtja.*)

Algy. Holnap bunburysta útra indulok, Lane.

Lane. Igen is, uram.

Algy. Hétfőig nem igen érkezem vissza. Becsomagolhatja a smokingomat, meg a többi bunburysta-kelléket.

Lane. Igen is, uram. (*Megint odanyújtja a sherryt.*)

Algy (*feláll*). Remélem, holnap szép idő lesz, Lane.

Lane. Sohsincs szép idő, uram.

Algy. Lane, maga tetőtől talpig pessimista.

Lane. Megteszek minden tőlem telhetőt, hogy meg legyen velem elégedve, uram. (*Kimegy.*)

(*Algy az asztalhoz megy, leteszi a poharat. Jani visszajön.*)

Jani. Milyen okos, milyen értelmes teremtés! Az egyetlen lány, a ki világeletemben érdekelt. (*Algy torkaszakadtából kacagni kezd*). Ugyan min mulatsz olyan jól?

Algy. Oh, aggódom egy kissé a szegény Bunbury miatt. Ez az egész.

Jani. Ha nem vigyázol magadra, egyszer komoly csávába kerülsz majd Bunbury barátod miatt.

Algy. Szeretem a csáva mindenféle fajtáját. Ez az egyetlen helyzet, a mely sohasem komoly.

Jani. Óh, ez ostobaság, Algy. Folyton-folyvást ostobáskodol!

Algy. Ezt teszi az egész világ. Aztán meg szeretem is az ostobaságot! (*Jani méltatlankodva néz rá, azután kimegy. Algernon cigarettára gyújt és mosolyogva leolvassa a kezelőjéről*): Manorház, Woolton, Hertfordshire.

(*Függöny.*)

MÁSODIK FELVONÁS.

(Szin: Kert a Manor-házban. Jobbra kapu vezet a házba. A kert ó-divatu, csupa rózsza, tiszafa stb. Idő: július. Fonott székek. Könyvekkel rakott asztal.)

ELSŐ JELENET.

Czeczil a kertben virágokat öntöz. Miss Prism.

Prism (az asztal mellett ül). Czeczil! Czeczil! Azt hiszem, hogy az öntözés inkább Moulton kötelessége, mint a magáé. A német nyelvtana az asztalon van. Kérem, nyissa ki a 15. lapon. Ismételjük először is a tegnapi leckét.

Czeczil. De nekem nem kell a német. Ez a nyelv árt az embernek. Bizonyosan tudom, hogy a német óráim után mindig szörnyű csúnya vagyok.

Prism. Gyermekeim, tudja mily súlyt vet rá a gyámja, hogy maga minden irányban tökéletesedjék. Különösen a németet kötötte a lelkemre, mikor tegnap a városba utazott.

Czeczil. Az én kedves Jani bácsim rendkívül komoly ember - néha oly komoly, hogy szinte azt hiszem már, rosszul van. (Leteszi az öntözőkannát).

Prism. A gyámja a legjobb egészségnek örvend, s megállapodottsága, tekintettel arra, hogy aránylag fiatal ember még, rendkívül dicséretes. Nem ismerek senkit, a ki komolyabban fogná fel kötelességét és felelősségét.

Czeczil. Valószínűleg azért unatkozik hát oly gyakran egy kissé, mikor hármascskán vagyunk.

Prism. Czeczil, igazán bámulatba ejt! Worthing úrnak sok baja van az életben. Hiú vidámság és köznapi tréfálgatás nem illenék a beszédéhez. Ne felejtse el, hogy állandóan aggódik öccséről, azért a boldogtalan fiatal emberért.

Czeczil. Szeretném, ha Jani bácsi megengedné öccsének, hogy hébe-korba ide jöhessen. Jó hatással lehetnének rá, miss Prism. Meg vagyok győződve róla, hogy kegyed minden bizonnyal jó hatással lenne rá. (Leül az asztalhoz). Kegyed tud németül, ért a geológiához és sok más egyébhez, a mivel igen nagy hatást lehet gyakorolni a férfiakra. (Irni kezd naplójába).

Prism (fejét rázza). Azt hiszem, én magam sem érhetnék el semmit oly jellemnél, a mely saját bátyjának a vallomása szerint javíthatatlanul gyöngé és ingadozó. Azt sem tudom bizonyosan, vajon volna-e kedvem megjavítani őt? Nem helyeslem azt a modern törekvést, a mely azt hiszi, hogy egy pillanat alatt jó emberré alakíthatja át a rossz embert. Ahogy vetnek a férfiak, úgy arassanak! Tegye félre a naplóját, Czeczil. Igazán nem tudom, mért kell egyáltalán naplót írnia?

Czeczil. Azért írok naplót, hogy följegyezzem benne életem csodás titkait. Ha nem írnám le, valószínűleg egytől-egyig elfelejteném.

Prism. Kedves Czeczil, az emlékezet az a napló, a melyet valamennyien magunkkal hordozunk.

Czeczil. Igen, igen, csak hogy ez rendszerint olyan dolgokról ad számot, a mik sosem történtek meg, sőt soha meg sem történhetek. Azt hiszem, az emlékezet felelős csaknem valamennyi regényért, a melyet a kölcsönkönyvtárból kapunk.

Prism. Ne beszéljen kicsinylően a regényekről, Czeczil. Régebben én magam is írtam regényt!

Czeczil. Megjelent a regénye?

Prism. Sajnos, nem. A kézirat, fájdalom, hűtlenné lett hozzám. (*Czeczil ránéz, azután feláll és a középére megy*). Ugy értem, hogy elveszett vagy elhányódott. De lássunk a munkához, gyermekem; az ilyen töprengés hiába való.

Czeczil (*visszatér az asztalhoz*). Csakhogy a kedves Chasuble doktort látom ám a kertben közeledni.

Prism (*feláll és előbbre jön*). Chasuble doktort! Ah, ez igazán nagyszerű!

MÁSODIK JELENET.

Voltak. Dr. Chasuble.

Chasuble (*a kertajtón*). Nos, hogy mint vagyunk ma reggel? (*Kezetfog a Missel*). Miss Prism, remélem, semmi baja?

Czeczil (*az asztal mögül*). Miss Prism épp az imént panaszkodott, hogy fáj egy kissé a feje. Azt hiszem, nagyon jól esnék neki egy kis séta a parkban önnel, Chasuble doktor.

Prism. De Czeczil, hiszen egy szót sem szóltam fejfájásról. (*Leül*).

Czeczil. Nem szólt, kedves miss Prism, tudom; csakhogy én éreztem ám ösztönszerűen, hogy fáj a feje. Igazán, csakis ez járt az eszemben és nem a német leczkém, mikor a mi kedves plébánosunk megjelent.

Chasuble. Remélem, Czeczil, csak nem figyelmetlen? (*Leül*).

Czeczil. Oh, félek, hogy az vagyok.

Chasuble. Ez mégis furcsa dolog! Ha én miss Prism tanítványa lehetnék, folyton az ajkán csüggenék (*Prism bámulva néz rá*). Metaphorában beszéltem, metaphorában! Metaphorámat a méhektől vettem. Hm! Worthing úr, ha nem csalódom, nem tért még vissza a városból?

Prism. Nem is várjuk hétfő délutánnál előbb.

Chasuble. Igen, igen! A vasárnapját rendszerint Londonban szereti tölteni. Nem az az ember, a ki csupán a szórakozásnak él, mint öccse, az a szerencsétlen fiatal ember, ha nem csalódom. (*Feláll*). De nem szabad tovább zavarnom Egeriát és tanítványát.

Prism (*feláll*). Egeriát? Az én nevem Laetitia, doktor!

Chasuble. Klasszikus czélzás volt csak, idézet a pogány auktorokból. Az esti istentiszteletnél bizonyára látom még mindkettőjüket?

Prism. Azt hiszem, kedves doktor, mégis csak sétálok egyet önnel. Ugy érzem, hogy csakugyan fáj a fejem és a séta talán elmulasztja.

Chasuble. Szives örömet, miss Prism, szives örömet! Elsétálhatnánk talán az iskoláig és vissza.

Prism. Nagyszerű lesz. Czeczil, a míg vissza nem jövök, olvassa a nemzetgazdaságtanát. A rupia érték hullámzásáról szóló fejezetet kihagyhatja. Kissé túlságosan izgató olvasmány fiatal lányok számára.

(*El Chasuble doktorral*).

Czeczil (*felkapja a könyveit és az asztalra csapja*). Utálatos nemzetgazdaságtan! Utálatos geographia! (*Feláll*). Utálatos, utálatos német!

HARMADIK JELENET.

Czeczil. Merriman.

Merriman (*tálczán névjegyet hoz*). Worthing Szilárd úr éppen most érkezett az állomásról. Málhát is hozott magával.

Czeczil (*átveszi a névjegyet*). »Worthing Szilárd. The Albany W. B. 4.« Jani bácsi öccse! Megmondta neki, hogy Worthing úr Londonban van? (*Az asztal elé jön*).

Merriman. Meg, kisasszony. Nagyon csalódottnak látszott. Mondtam neki, hogy a kisasszony Miss Prismmel a kertben van. Azt mondta, hogy egyedül szeretne beszélni egy pillanatra a kisasszonynyal.

Czeczil. Kéretem ide Worthing Szilárd urat; azt hiszem legjobb lesz, ha mindjárt szól a kulcsárnőnek, gondoskodják szobáról Worthing úr számára.

Merriman. Igenis, kisasszony. (*El*).

Czeczil. Még sohse láttam igazi romlott embert. Félek is egy kissé. Félek, hogy olyan talál lenni, mint akárki más. (*Jön Algy*). Valóban, szakasztott olyan.

NEGYPEDIK JELENET.

Czeczil, Algy.

Algy (*nagyon vidáman és udvariasan jön, kalapot emel*). Ugy-e bár kegyed az én kis Czeczil húgom?

Czeczil. Alaposan tévedni méltóztatik. Én nem vagyok kicsiny. Sőt azt hiszem, szokatlanul nagy vagyok a koromhoz. (*Algy elképedve néz rá*). De azért Czeczil húga vagyok. Ön pedig, a mint a névjegyeről látom, a Jani bácsi öccse, Szilárd bácsi; az én romlott Szilárd bácsim.

Algy. Voltaképen nem is vagyok igazán romlott, Czeczil húgom. Ne higgye, hogy romlott vagyok.

Czeczil. Ha nem az, akkor valamennyiünket megbocsáthatatlanul félrevezetett. Remélem, nem élt kettős életet, a mennyiben romlottnak adta ki magát, noha a valóságban jó ember volt. Ez képmutatás volna!

Algy (*ámulva nézi*). Oh! persze, persze, egy kissé könnyelmű voltam.

Czeczil. Örömmel hallom! (*Leül*).

Algy. Sőt ha jobban meggondolom a dolgot, a magam szerény módján meglehetősen gonosz is voltam!

Czeczil. Ezzel ugyan kár dicsekednie, bárha meg vagyok győződve róla, hogy igen mulatságos lehetett az élete.

Algy. Sokkal mulatságosabb együtt lenni itt magácskával!

Czeczil. Egyáltalában nem értem, hogy lehet ön itt. Jani bácsi csak hétfőn délután érkezik haza.

Algy. Akkor alaposan elszámítottam magam. Nekem ugyanis hétfőn reggel utaznom kell.

Czeczil. Azt hiszem, jobb volna, ha megvárná Jani bácsit. Tudom, hogy a kivándorlását akarja önnel megbeszélni.

Algy. Micsodát? (*Felriad*).

Czeczil. A kivándorlását. Ausztráliába akarja küldeni önt.

Algy. Ausztráliába?! (*Feláll*). Inkább fejbe lövöm magamat!

Czeczil. Ugy bizony. Szerdán este az ebédnél azt mondta, hogy önnek választania kell e világ, a másvilág és Ausztrália között.

Algy. Óh, kérem. (*Megint leül*). A mennyire Ausztráliát meg a más világot a leírásokból ismerem, egyik sem túlságosan biztató hely. Ez a világ elég jó nekem, Czeczil húgom.

Czeczil. Igen ám, csakhogylég jó-e vajjon ön is erre a világra?

Algy. Félek, hogy nem. Éppen ezért szeretném, ha megtérítene. Ezt tűzhetné ki élete céljául, ha van kedve hozzá, Czeczil húgom.

Czeczil. Ma délután aligha érek rá erre.

Algy. És mit szólna hozzá, ha én magam megtéríteném magamat ma délután?

Czeczil. Ez persze csak szavakkal való dobálózás; de azért megpróbálkozhatna vele.

Algy. Meglesz. Már is jobbnak érzem magamat.

Czeczil. De valamivel rosszabbul néz ki. (*Feláll.*)

Algy. Csak azért mert éhes vagyok.

Czeczil (*a lépcsőhöz megy*). Ejnye, hogy nem is gondoltam rá! (*Algy nyomon követi*). Nem lett volna szabad megfélekednem róla, hogy a ki teljesen új életet akar kezdeni, annak mindenek előtt rendes és kiadós táplálékra van szüksége. (*Az ajtó előtt*). Tessék besétálni.

Algy. Köszönöm. (*Czeczilhez lép*). De nem adna előbb egy szál rózsát?

Czeczil. Jó lesz egy szál Maréchal-Niel? (*Ollót vesz a kezébe és visszatekint*).

Algy. Inkább egy szál halvány-piros rózsát.

Czeczil. Miért? (*Virágot vág le*).

Algy. Mert maga szakasztott olyan, mint valami halvány-piros rózsaszál, Czeczil húgom.

Czeczil. Alig hiszem, hogy rendjén van, ha így beszél hozzám. Miss Prism sohase mond effélet nekem.

Algy. Akkor miss Prism nagyon rövidlátó öreg néni. (*Czeczil virágot tűz Algy gomblyukába*). Kegyed a legszebb lány, akit életemben láttam.

Czeczil. Miss Prism azt szokta mondani, hogy minden szépség kelepce.

Algy. A melybe szívesen belehull minden okos ember.

Czeczil. Óh! én alig hiszem, hogy nagy örömem telnék benne, ha valami okos ember hullna kelepczémbe. Nem tudnám, mit beszéljek vele. (*Bemennek a házba. Miss Prism és dr. Chasuble visszajönnek*).

ÖTÖDIK JELENET.

Miss Prism, dr. Chasuble.

Prism (*leül az asztalhoz*). Hol van Czeczil? Maga nagyon sokat van egyedül, kedves Chasuble. Meg kellene házasodnia. Ha valaki misanthrop, azt értem, de hogy valaki nő-anthrop, az sehogy se megy a fejembe.

Chasuble. Higgye meg, hogy ezt a neológ szóalkotást nem érdelem meg. Az ősi anyaszentegyház nemcsak az elméletben, hanem a gyakorlatban is határozottan ellenezte a házasságot.

Prism. Nyilvánvalóan ez az oka, hogy az ősi anyaszentegyház nem maradt fenn mind a mai napig. Aztán meg, úgy látom, azzal sincs tisztában, kedves doktor, hogy az a férfiú, aki állhatatosan ragaszkodik a legénységéhez, állandó, nyilvános kísértéssé válik. Több óvatosságot ajánlok. A nőtlenség a gyöngébb életsajkákat zátonyra csalja.

Chasuble *(leül).* Hát a nős férfiak nem éppen olyan csábítók?

Prism. A nős férfiú után csak a felesége bomlik.

Chasuble. Sőt, ahogy hallottam, gyakran még ez sem. *(Az asztalon keresztül Prism kezére teszi a kezét.)*

Prism. De hol van Czeccil? *(Feláll és a lépcső felé indul.)*

Chasuble *(feláll és utána megy).* Talán utánunk sétált az iskolák felé.

(Jön Jani hátról, a kertből. Tetőtől talpig feketébe van öltözve. Prism kezét szorít vele. Jani előveszi a zsebkendőjét és a szeméhez nyomkodja.)

HATODIK JELENET.

Voltak, Jani.

Prism. Worthing úr!

Chasuble. Worthing úr!

Prism. Ez aztán a meglepetés. Csak hétfő délutánra vártuk.

Jani *(tragikusan megrázza Prism kezét).* Hamarabb visszatértem, mint gondoltam. Chasuble doktor, remélem, jól van?

Chasuble. Kedves Worthing úr, remélem, ez a gyászruha nem valami szörnyű csapásnak a jele?

Jani *(leül).* Az öcsém.

Prism. Ujabb szemérmetlen adósság és dorbézolás?

Chasuble. Még mindig a gyönyört hajhássza?

Jani *(fejét rázva).* Meghalt! *(A zsebkendőt szeméhez emeli.)*

Chasuble. Szilárd öccse meghalt?

Jani. Végleg meghalt.

Prism. Milyen lezke ez neki; remélem, okul belőle. *(Leül.)*

Chasuble. Worthing úr, fogadja legőszintébb részvétemet. Az a tudat mindenesetre megvigasztalhatja, hogy ön mindig nagylelkű és elnéző bátyja volt neki.

Jani *(ujabb zsebkendő emelés).* Szegény Szilárd! Sok hibája volt, de azért mégis csak szomorú csapás.

Chasuble. Nagyon szomorú, valóban. Mellette volt, mikor meghalt?

Jani. Nem. Idegenben halt meg, Párisban. Tegnap este kaptam a táviratot a Grand Hotel igazgatójától.

Chasuble. Megtáviratozta a halál okát?

Jani. Ugy látszik, komoly meghülés volt az ok.

Chasuble (*kezét fölemeli*). Egyikünk sem tökéletes. Én magam is nagyon érzékeny vagyok a légvonattal szemben. Itt lesz a temetés?

Jani. Nem. Ugy látszik azt kívánta, hogy Párisban temessék el. (*Chasuble támogatásával leül.*)

Chasuble. Párisban? (*Fejét rázza.*) Félek, hogy ez nem a legkomolyabb lelkiállapotra vall az utolsó pillanatban. Bizonyára nem fogja ellenezni, ha jövő vasárnap némi czélzást teszek e szomorú családi eseményre (*Jani görcsösen megszorítja a kezét*). Van egy prédikációm a manna jelentőségéről a sivatagban, mely csaknem mindig alkalomszerű, akár örvendetes eseményről van szó, akár, mint a jelen esetben, elszomorítóról. (*Hosszú szünet.*) Elmondtam már arató ünnepeken, keresztelőkön, bérnálásokon, kereszt-járó napokon és ünnepnapokon. Legutóbb a székesegyházban mondtam el, a felsőbb rendek körében terjedő elégedetlenség megakadályozására alakult egyesület javára. A püspököt, a ki szintén meghallgatott, néhány analógiám rendkívül megindította.

Jani (*feláll*). Ah, ez eszembe juttat valamit. Ha nem csalódom, az imént keresztelőt említett, Chasuble doktor. Ön úgy-e bár tisztában van vele teljesen, hogy kell keresztelni?

Chasuble (*ámulva néz reá*).

Jani. Természetesen úgy értem, hogy ön folytonosan keresztel, úgy-e bár?

Prism. Sajnos, ebben az egyházközségben a keresztelés a plébánosnak egyik legterhesebb kötelessége. Gyakran szóvá is tettem már a dolgot a szegényebb emberek előtt. De úgy látszik, sejtelmük sincs a takarékoskodásról.

Chasuble (*Jani elé lép*). De valami határozott kisdetről van szó, Worthing úr, aki iránt érdeklődik? Az öccse, ha nem csalódom, nőtlen volt, úgy-e bár?

Jani (*szomoruan*). Oh, igen! A legnagyobb mértékben nőtlen volt.

Prism (*keserűen*). Azok, a kik csak a gyönyörűségnek élnek, rendszerint nőtlenek.

Jani. Oh, nem kisdetről van szó, kedves doktor. Nagyon szeretem a gyermekeket. Nem! A tény az, hogy nagyon szeretném, ha engemet magamat megkeresztelne ma délután, ha nincs okosabb teendője.

Chasuble. De hiszen önt bizonyára megkeresztelték már, Worthing úr!

Jani. Egyáltalában nem emlékszem rá! Azt persze nem tudom, vajjon önnek nem okoznék-e a dologgal bármiféle kellemetlenséget, s vajjon nem az-e talán a véleménye, hogy most már kissé öreg vagyok a keresztvízre?

Chasuble. Egyáltalában nem öreg. Felnőttek szentelt vízzel való meghintése, valamint vízbe-merítése teljesen megfelel a kánoni gyakorlatnak.

Jani. Vízbe merítése? (*Borzong.*)

Chasuble. Oh, dehogy! Nincs mitől tartania. Csak szentelt vízzel való meghintésre van szükség, s ez a legtanácsosabb is. Hiszen nálunk igen változékony az időjárás. Hány órára kívánja a szertartást?

Jani. Oh, talán öt óra tájban, ha úgy tetszik!

Chasuble. Nagyon jó lesz! Ugyanakkor éppen két más keresztelése is van. Egy ikerpár, a mely a minap született, éppen az ön birtokának egyik távoli házacskájában. A szegény Jenkins fuvaros az apjuk, a kinek olyan keservesen kell a kenyerét keresnie.

Jani. Oh, rossz tréfa volna, ha más kisdedekkel együtt kereszteltetném meg magamat. Ez nagyon gyerekes volna! Nem érne rá talán félhatkor?

Chasuble. Kérem! Nagyon jó lesz! *(Előveszi az óráját.)* De most, Worthing úr, nem zavarom tovább a gyászba borult házat. Csak arra kérem még, ne engedje át magát túlságosan a fájdalomnak. A keserű megpróbáltatások gyakran az egek áldását leplezik csak.

Prism. Ezt a megpróbáltatást nagyon is leplezetlen áldásnak tartom.

HETEDIK JELENET.

Voltak. Czeczil.

Czeczil *(a házból jön).* Jani bácsi! Oh, örvendek, hogy megjöttél! Micsoda utálatos ruha van rajtad?! Eredj és öltözz át!

Prism. De Czeczil!

Czeczil *(Janihoz megy, a ki mélabúsan homlokon csókolja).* Mi baj hát, Jani bácsi? *(Jani sirva elfordul).* Ugyan ne légy már olyan szomorú! Ugy nézel ki, mintha a fogad fájna, pedig látod, igen nagy meglepetést tartogatok a számodra. Mit gondolsz, ki van az ebédlőben? Az öcséd!

Jani. Kicsoda?

Czeczil. Az öcséd, Szilárd. Ezelőtt egy félórával érkezett!

Jani. Micsoda ostobaság! Én nekem nincs öcsém.

Czeczil. Oh, ne beszélj így! Bármily hálátlanul viselkedett is eddig veled szemben, mégis csak öcséd marad. Nem lehetsz oly szívtelen, hogy megtagadd őt. Majd szólok neki, hogy jöjjön ki bátran. És te kezet fogsz neki nyújtani, úgy-e, Jani bácsi? *(El.)*

Chasuble. Hisz ez örömhír!

Prism. Miután valamennyien beletörődtünk már az elvesztésébe, azt hiszem, hogy váratlan megjelenése rendkívül elszomorító.

Jani. Az öcsém az ebédlőben? Egy betűt sem értek a dologból. Azt hiszem, tisztára képtelenség! *(Algy és Czeczil jönnek.)* Szent Isten! *(Visszatolja Algyt.)* El a szemem elől!

NYOLCZADIK JELENET.

Voltak, Algy, Czeczil.

Algy. Jani bátyám, eljöttem Londonból, hogy megmondjam neked, mennyire sajnálom azt a sok gondot, a mit neked okoztam, és ígérem, hogy ezentúl megjavulok. *(Jani rámered, de a kezét nem fogadja el.)*

Jani. El a szemem elől!

Czeczil *(Janihoz lép és megérinti a vállát).* Jani bácsi! Csak nem utasítod vissza saját testvér-öcsédnek a kezét?

Jani. Semmi sem bírhat rá, hogy kezet fogjak vele. Szégyen, gyalázat, hogy ide jött. Ő nagyon jól tudja, hogy miért.

Czeczil. Jani bácsi, ugyan ne légy már olyan szigorú, hiszen mindenkiben van valami jó tulajdonság. Szilárd ép az imént beszélt nekem szegény beteg barátjáról, a kit olyan gyakran meglátogat.

Jani (*fel s alá jár*).

Algy. Hiszen bevallom, hogy én vagyok a hibás mindenben, de nem hallgathatom el azt se, hogy János bátyám fagyossága módfelett fáj szivemnek. Melegebb fogadtatást vártam; főként, ha meggondolom, hogy most vagyok itt első ízben.

Czeczil (*Janit Algyhoz tolja*). Jani bácsi, adj már kezet Szilárdnak. Sohse fogom megbocsátani, ha nem fogsz vele kezet.

Jani. Akkor hát, úgy látom, meg kell tennem.

Chasuble. Öröm látni ugy-e az ilyen szép kibékülést. Azt hiszem, legjobb lesz, ha magukra hagyjuk a fivéreket.

Prism. Czeczil, maga velem jön, úgy-e?

Czeczil. Természetesen, miss Prism. (*Czeczil és miss Prism karonfogva el. Chasuble utánuk.*)

Jani (*megrázza Algy kezét*). Te lóköttő! Algy, hordd el innen a sátorfádat minél előbb! Itt nem tűrök semmiféle bunburystáskodást.

Merriman (*jön*). Szilárd úr holmiját a Worthing úr szobája mellett levő szobába vittem. Azt hiszem, jó lesz így.

Jan. Micsodát?

Merriman. Szilárd úr málháját, uram. Kipakkoltam és felhordtam az ön szobája mellett levő szobába.

Algy (*kalapját az asztalra teszi*). Félek, hogy ez alkalommal nem maradhatok itt egy hétnél tovább. (*Czeczil után néz.*)

Jani. Merriman, fogasson be rögtön a kis kocsiba. Szilárd úrnak sürgősen vissza kell utaznia Londonba.

Merriman. Igenis, uram. (*El.*)

Algy (*Janihoz fordul*). Jani, Czeczil aranyos teremtés.

Jani. Ne tessék ilyen hangon beszélni Cardew kisasszonyról. Nem tűröm el.

Algy. Én pedig nem tűröm a ruhádat. Valósággal nevetséges figura vagy benne. Miért is nem még átöltözni? Hiszen tisztára gyerekes dolog még gyászt viselni olyan valakiért, a ki véletlenül éppen egy hétig marad vendégül a házában! Fura gusztus!

Jani. Itt bizony nem maradsz egy hétig sem vendégül, sem bármi másul. Utaznod kell a 4 óra 5 perccsel.

Algy. Addig semmiesetre el nem hagylak, a míg gyászban vagy. Ez nem volna baráti cselekedet. Ha én gyászban volnék, fölteszem rólad, hogy velem maradjál. Ha nem tennéd, kiméletlenségnek tekinteném.

Jani. De ha átöltözöm, elutazol?

Algy. El, ha nem tart sokáig. Nem ismerek senkit a világon, a ki olyan sokáig öltözködik, mint te, és e mellett olyan gyászos eredményyel.

Jani. Ez még mindig jobb, mintha olyan túlzásba viszi az ember az öltözködést, mint te. *(El.)*

Algy. Belebolondultam Czeczilbe. *(Belép Czeczil.)* Látnom kell őt, mielőtt távozom. Ah, itt van!

Czeczil. Óh, azért jöttem csak vissza, hogy megöntözzem a virágaimat. Azt gondoltam, hogy ön Jani bácsival van.

Algy. Kiment, hogy befogasson a számomra.

Czeczil. Óh, meg akarja kocsiztatni?

Algy. El akar küldeni.

Czeczil. Akkor bucsuznunk kell. *(Leül.)*

Algy *(szünet után).* Attól tartok magam is. *(Czeczil mellé ül.)*

(Merriman jön.)

Merriman. A kocsí a kapu előtt áll, uram.

Czeczil. Csak várjon, Merriman. *(Feláll.)* Öt perc múlva.

Merriman. Igenis, kisasszony. *(El.)*

Algy *(előveszi óráját, feláll.)* Czeczil, remélem, nem sértem meg, ha egész nyíltan és őszintén kijelentem, hogy kegyedet minden tekintetben az abszolút tökéletesség látható megtestesülésének tartom.

Czeczil. Azt hiszem, Szilárd, őszintesége nagyon bizalmat keltő. Ha megengedi, megjegyzéseit beírom a naplómbe. *(Az asztalhoz ül és írni kezd naplójába.)*

Algy *(leül).* Csakugyan naplót vezet? Óh, mit nem adnék érte, ha belenézhetnék! Szabad?

Czeczil. Óh, nem! *(Ráteszi kezét a naplóra.)* Látja, egy fiatal lány ad benne számot saját gondolatairól és benyomásairól, ennél fogva nincs a nyilvánosságnak szánva. De kérem, Szilárd, folytassa. Szeretem, ha diktálnak. A »látható megtestesülésig« jutottam. Folytathatja. Nyugodtan várom a többi.

Algy *(gyorsan hadarva).* Czeczil, mióta megpillantottam a maga csodás és páratlan szépségét, vadúl, szenvedélyesen, odaadón és reménytelenül bátorkodom szeretni magát.

Czeczil. Azt hiszem, kár azt mondanía, hogy vadúl, szenvedélyesen, odaadóan és reménytelenül szeret. A »reménytelenül« szónak legalább nem sok értelme van.

Algy. Czeczil! *(Feláll és az asztalra támaszkodik.)*

(Merriman jön.)

Merriman. A kocsí vár, uram.

Algy. Mondja meg neki, jöjjön újra mához egy hétre, ugyanekkor.

Merriman *(Czeczilre pillant, a ki meg sem moccan).* Parancsára, uram. *(El.)*

Czeczil *(feláll).* Jani bácsi nagyon bosszankodnék, ha tudná, hogy ön mához egy hétig itt akar maradni.

Algy. Oh! Janival nem törődöm! Nem törődöm! Nem törődöm senkivel a világon rajtad kívül! Szeretlek, Czeczil! Feleségül jössz hozzám, úgy-e?

Czeczil. Kis ostobám! Természetesen. Hisz már három hónapja jegyesek vagyunk.

Algy. Három hónapja?

Czeczil. Igen, csütörtökön lesz kerek három hónapja.

Algy *(leül).* De hát hogy' történt az eljegyzésünk?

Czeczil. Nos hát, a mióta a jó Jani bácsi megvallotta előttünk, hogy van egy öccse is, a ki nagyon gonosz és rossz lelkű fiatal ember, természetesen legtöbbször rólad beszélgettünk, miss Prism, meg én. Az olyan férfi azonban, a kiről sokat beszélnek, természetesen nagyon vonzó. Az ember érzi, hogy okvetetlenül van benne valami. Lehet, hogy bolondság volt tőlem, - de hát én szerelmes lettem beléd, Szilárd.

Algy. Édes drágám! De mikor volt hát az igazi eljegyzésünk? *(Átöleli Czeczilt.)*

Czeczil. Ez év április 14-én. Mikor belefáradtam már abba a tudatba, hogy egyáltalában nem tudsz a létezésemről, elhatároztam, hogy így vagy úgy dülőre viszem a dolgot és nagy vívódás után elfogadtam itt a kertben az ajánlatodat. Másnap ezt a kis gyűrűt vettem a nevedben. Ez, meg az a karkötő, a hű szerelem jelképe, a melyet ígéretem szerint mindig viselni fogok.

Algy. Ez az, a mit adtam? Ugy-e, nagyon csinos?

Czeczil *(feláll.)* Nagyon csinos. Csodás jó ízlésed van, Szilárd. Ezzel mentettem mindig gonosz életedet. *(Az asztalhoz megy.)* Ez meg a doboz, a melyben édes leveleidet őrzöm. *(Kinyitja a dobozt, s kék szalaggal átkötött leveleket mutat.)*

Algy. A leveleimet! De édes kis Czeczilem, hiszen én sohasem írtam - neked!

Czeczil. Erre, azt hiszem, fölösleges emlékeztetned, Szilárd. Nagyon is jól emlékszem rá, hogy kénytelen voltam én magam megírni a leveleidet. Hetenként háromszor írtam, sőt hébe-korba többször is.

Algy. Oh! Hadd olvasom a leveleimet, Czeczil!

Czeczil *(leül).* Isten ments! Nagyon elbiznád magadat! *(Visszateszi a dobozt az asztalra.)*

Algy *(Czeczil elé térdel).* Milyen tökéletes angyal vagy te, Czeczil!

Czeczil. Kedves, romantikus fiacskám! *(megcsókolja és megborzolja ujjaival Algy haját.)* Remélem, a hajad természetesen göndörödik, úgy-e?

Algy. Igen, drágám, egy kis segítséggel.

Czeczil. Ugy örülök.

Algy. Ugy-e sohasem bontod fel az eljegyzésünket, Czeczil?

Czeczil. Azt hiszem, most, hogy már találkoztunk, nem tudnám megtenni. Aztán meg természetesen ott a neved is.

Algy *(Czeczil vállára hajtja fejét. Idegesen).* Persze, persze.

Czeczil. Ne neved ki érte egyetlenem; de az volt mindig egyik legkedvesebb leányálmom, hogy olyan valakit szeressek, a kinek Szilárd a neve. *(Mind a ketten felállnak.)* Ebben a névben van valami, a mi föltétlen bizalmat ébreszt. Sajnállok minden szegény asszonyt, a kinek nem Szilárd a férje.

Algy. De kedves gyermekem, csak nem azt akarod mondani, hogy nem tudnál szeretni, ha más volna a keresztnévem.

Czeczil. De miféle más név lehetne?

Algy. Óh, akármilyen - például - Algernon.

Czeczil. De én ki nem állhatom az Algernon nevet.

Algy. De drága szívecském, édes kis angyalom, valóban nem látom át, mi kifogásod lehetne az Algernon ellen. Hisz nem rossz név; sőt arisztokratikus hangzású. De komolyan, Czeccil, ha *Algy* volna a nevem, akkor igazán nem tudnál szeretni?

Czeccil. Becsülnélek, Szilárd, csodálnám jellemet. De félek, osztatlan figyelmemmel nem tudnák megajándékozni.

Algy. Hm! (*Felkapja a kalapját.*) Ugy-e, Czeccil, a plébános uratok teljesen jártas az egyház mindennemű jogainak és szertartásainak gyakorlatában?

Czeccil. Hogyne! Dr. Chasuble nagyon tudós egy férfi. Nem írt könyvet soha életében, ebből is láthatod, mily tudós.

Algy. Azonnal föl kell keresnem egy fontos keresztelő, - akarom mondani egy fontos ügyben. Egy percz múlva itt vagyok megint.

(*Megcsókolja Czeccilt. El.*)

Czeccil. Milyen tüzes fiú! Ugy szeretem a haját! Be kell írnom házassági ajánlatát a naplómbe! (*Az asztalhoz megy és leül. Merriman jön.*)

Merriman. Valami Fairfax nevű kisasszony érkezett épp az imént, nagyon fontos beszélni valója van Worthing úrral.

Czeccil. Nincs a könyvtárában Worthing úr?

Merriman. Worthing úr nemrég elment hazulról a plébánia felé.

Czeccil. Kérem, vezesse ide a kisasszonyt. Worthing úr bizonyára hamarosan itthon lesz. A teát is hozhatja már.

Merriman. Igenis, kisasszony. (*El.*)

Czeccil. Fairfax kisasszony! Valószínűleg azok közül az éltesebb jó asszonyok közül valamelyik, a kik támogatják Jani bácsit Londonban egyik-másik emberbaráti akciójában. Voltaképp nem igen kedvelem azokat a nőket, a kik emberbaráti akciók iránt érdeklődnek. Azt hiszem, ez túlságos felvilágosultságra vall.

Merriman (*belép*). Fairfax kisasszony! (*Gwendoline belép; Merriman el.*)

Czeccil, Gwendoline.

Czeccil (*eléje megy, hogy üdvözlje*). Kérem, engedje meg, hogy bemutatkozzam. Cardew Czeccil vagyok.

(*Kezet szorítanak.*)

Gwendoline. Cardew Czeccil? Milyen édes csengésű név. Valami azt súgja nekem, hogy jó barátnők leszünk. Már is jobban kedvelem, semmint gondolná. Az első érzésem idegenekkel szemben sohasem csal.

Czeccil. Milyen szép kegyedtől, hogy ily aránylag rövid ismeretség után már is ennyire szeret. (*Szünet.*) Kérem, tessék leülni.

Gwend. (*még állva*). Ugy-e, megengedi, hogy Czeccilnek szólítsam?

Czeccil. Ezer örömmel!

Gwend. Kegyed pedig mindig csak Gwendolinenak fog szólítani, úgy-e?

Czeccil. Ha kívánja.

Gwend. Akkor tökéletesen rendben van minden, úgy-e?

Czeczil. Remélem. *(Szünet. Mind a ketten leülnek.)*

Gwend. Talán most jó lesz, ha megragadom az alkalmat és megmondom, ki vagyok. Az atyám lord Bracknell. Kegyed valószínűleg sohasem hallotta a papa nevét?

Czeczil. Azt hiszem, soha.

Gwend. A papa, nagy örömömre, a családi kör határain kívül teljesen ismeretlen. Azt hiszem, ez a leghelyesebb is. A férfi elégedjek meg az otthonnal. A mama, a kinek rendkívül szigorú nevelési elvei vannak, úgy nevelt, hogy a legnagyobb mértékben rövidlátó legyek. Ez a rendszeréből következik. Megengedi tehát, Czeczil, hogy lorgnette-en nézzem?

Czeczil. Óh, csak tessék, Gwendoline. Nagyon szeretem, ha néznek.

Gwend. *(miután lorgnettején alaposan szemügyre vette Czeczilt).* Ugy-e bár, látogatóban van csak itt?

Czeczil. Óh nem! Itt lakom.

Gwend. *(szigoruan).* Igazán? De itt lakik bizonyára az édesanyja, vagy más éltesebb nő-rokona is?

Czeczil. Óh nem; nincs sem édesanyám, sem semmiféle rokonom.

Gwend. Igazán?

Czeczil. Kedves gyámomat és miss Prismet terheli az a fárasztó feladat, hogy gondomat viseljék.

Gwend. A gyámját?

Czeczil. Igen; én Worthing úr gyámleánya vagyok.

Gwend. Óh! Különös, hogy nem említette soha a gyámleányát. Milyen titokzatos férfi! Óráról-órára érdekesebb lesz! De azért nem vagyok bizonyos benne, vajon ezek az ujdonságok zavartalan örömmel töltötenek-e el. *(Feláll és Czeczilhez lép.)* Nagyon szeretem magát, Czeczil, megszerettem az első pillanatban; de hangsúlyoznom kell, hogy most, mikor már tudom, hogy kegyed Worthing úr gyámleánya, önkénytelenül azt kívánom, bárha - nos, bárha valamivel idősebb volna, mint a minőnek látszik és nem volna olyan - olyan bájos teremtség. Sőt, ha szabad volna őszintén beszélnem -?

(Hátrál.)

Czeczil. Kérem, csak tessék. Ugy vélem, hogy valahányszor kellemetlen mondani valója van az embernek, legjobb az őszinteség -

Gwend. Nos, hogy egészen őszinte legyek, Czeczil, szeretném, ha maga kerek 35 esztendősné volna már és korához képest a rendesnél is csúnyább lenne. Szilárd egyenes, szilárd jellem. A lelke csupa igazság és becsületesség. De éppen a legnemesebb jellemű férfiak rendkívül fogékonyak mások testi bájainak a hatására.

Czeczil. Bocsásson meg, Gwendoline, nem Szilárdot mondott?

Gwend. Szilárdot.

Czeczil. Oh, az én gyámom nem Worthing Szilárd úr, hanem Szilárdnak a bátyja.

Gwend. Szilárd sohasem említette, hogy bátyja is van.

Czeczil. Sajnos, meg kell jegyezmem, hogy hosszú idő óta rossz lábon élnek egymással.

Gwend. Oh! Így már értem. Sőt, ha visszagondolok rá, más sem említette soha előttem Szilárd bátyját. Ugy látszik tehát, hogy ezt az embert nem igen szereti senkisé. Természetesen kegyed egészen, de egészen bizonyos benne, hogy nem Worthing Szilárd úr a gyámja?

Czeczil. Egészen bizonyos! *(Szünet.)* Hiszen nemsokára az övé leszek.

Gwend. *(fűrészőzen).* Tessék?

Czeczil *(félénken és bizalmasan).* Édes Gwendoline, nincs okom titkolózni kegyed előtt. Hiszen a mi kis grófsági lapunk bizonyára úgy is közli jövő héten a hírt. Worthing Szilárd úr az én vőlegényem és jövődöbeli férjem.

Gwend. *(udvariasan feláll).* Drága Czecczil, azt hiszem, egy kis tévedés lesz a dologban. Worthing Szilárd úr az én vőlegényem. Az eljegyzés híre legkésőbb szombaton benne lesz a Morning Postban.

Czeczil *(szintén feláll, igen udvariasan).* Félek, hogy félreértés van a dologban. Szilárd ezelőtt tíz percczel kérte meg a kezemet. *(Mutatja a naplóját).*

Gwend. *(lorgnetten nézi a naplót).* Igazán nagyon különös, mert engem tegnap délután fél hatkor kért nőül. Ha pontosan meg akarja állapítani az esetet, kérem, tessék! *(Előveszi a naplóját.)* Sohasem utazom a naplóm nélkül. Sajnálom, kedves Czecczil, ha ez a tény talán a csalódás érzetét kelti kegyedben, de félek, hogy nekem elsőbbségi igényeim vannak.

Czeczil. Ki sem mondhatom, mennyire elszomorítana, kedves Gwendoline, ha akár lelki, akár testi fájdalmat okoznék kegyednek, de kötelességem rámutatni arra a tényre, hogy Szilárd, mióta megkérte a kegyed kezét, nyilvánvalóan meggondolta a dolgot.

Gwend. *(elgondolkozva).* Ha szegény fiút esetleg valami könnyelmű ígéretre csábították, kötelességemnek fogom tartani, hogy *nyomban* megmentsem őt, még pedig *erős* kézzel.

Czeczil *(elgondolkozva és szomorúan).* Bármily boldogtalan szeretkezésbe bonyolódott is az én drága egyetlenem, sohasem fogom a szemére háyni, ha egyszer a felesége leszek.

Gwend. A szeretkezést rám vonatkoztatja, Cardew kisasszony? Ez elbizakodottság! Ily alkalommal, mint ez a mostani, nemcsak erkölcsi *kötelessége* az embernek megmondani a véleményét. Több ennél! Gyönyörűség!

Czeczil. Azt akarja talán mondani, Fairfax kisasszony, hogy Szilárdot rácsábítottam az eljegyzésre? Hogy merészel ilyet állítani? Ily alkalommal, mint a mostani, nincs szükség tovább az udvariasság üres álarczára. Most névén kell nevezni a gyermeket.

Gwend. *(gúnyosan).* Szerencsére nekem sohasem volt dolgom gyermekekkel. Nyilvánvaló, hogy teljesen különböző társadalmi légkörben szoktunk mozogni. *(Czeczil felelni akar, mikor belép Merriman teás tálczával, abroszszal stb. A szolga jelenléte tartóztatja a lányokat, de magában mind a kettő őrvöng.)*

Merriman. Idehozzam a teát, mint rendesen, kisasszony?

Czeczil *(határozottan csengő hangon).* Ugy, mint rendesen. *(Merriman teára terít. Hosszu szünet. Czecczil és Gwendoline farkasszemét néznek.)*

Gwend. *(körülnéz).* Gyönyörű kert, Cardew kisasszony.

Czeczil. Örvendek, hogy tetszik önnek, Fairfax kisasszony.

Gwend. Sejtelmem sem volt róla, hogy falun is van virág.

Czeczil. Óh, a virág oly közönséges itt, Fairfax kisasszony, mint Londonban az emberek.

(Szolga jön a házból, teás készlettel. Átnyújtja Merrimannak, a ki az asztalra rak mindent és várakozik. A szolga visszamegy a házba, s újra visszajön egy kis asztalkával, a melyen tányérok és tálcák vannak, rajtok felvágatlan kalács, muffin és teasütemény. Leteszi az asztalkát, azután el.)

Gwend. A mi engem illet, föl nem foghatom, hogy képes valaki - valaki, a ki valaki - falun lakni. Én mindig halálra únom magamat falun. *(Leül.)*

Czeczil. Ah! Ez az, ugyebár, a mit az újságok »agrárius depressió«-nak mondanak? Azt hiszem, az aristocratia mostanában sokat szenved miatta. Ugy hallom, szinte járványos köztük ez a baj. Parancsol egy kis teát, Fairfax kisasszony. *(Leül és teát önt.)*

Gwend. *(keresett udvariassággal).* Ha szabad kérnem. *(Félre.)* Utálatos teremtés! De szükségem van teára.

Czeczil *(édesen).* Czukrot is?

Gwend. *(kevélyen).* Nem kérek, köszönöm. Czukros teát nem iszik modern ember.

Czeczil *(haragosan ránéz, felkapja a cukorfogót és négy darab czukrot dob a csészébe; azután Merriman tálcájára teszi a csészét. Ridegen.)* Kalács tetszik vagy vajas kenyér?

Gwend. *(mintha unatkoznék).* Vajas kenyeret kérek. *(Czeczil vajas kenyeret tesz a tálcára.)* Kalácsot manapság ritkán látni jobb házakban.

Czeczil *(levág egy nagy darab kalácsot, elveszi a vajas kenyeret s helyébe a kalácsot teszi a tálcára. Merriman. Gwendoline elé teszi a tálcát, azután el.)*

Gwend. *(iszik, elfintorítja az arcát és rögtön leteszi a csészét, a vajas kenyérért nyul és észreveszi, hogy kalács. Méltatlankodva feláll.)* Kegyed agyon czukrozta a teámat, s bárha a legvilágosabban vajas kenyeret kértem, kalácsot adott. Az egész világ tudja, hogy rendkívül szelid és gyöngéd lélek vagyok, de figyelmeztetem Cardew kisasszony, hogy többet merészel a kelleténél.

Czeczil *(feláll).* Hogy megmentsem az én szegény, ártatlan, könnyenhívó fiacskámat egy másik nő karmaiból, nem is merészelhetek többet a kelleténél.

Gwend. Az első pillanattól fogva, mikor megláttam, bizalmatlankodtam kegyedben. Éreztem, hogy álnok és ravasz teremtés. Ilyesmiben sohasem tévedek. Az első benyomásom idegen emberekről mindig föltétlenül helyes. *(Nagyot dobbant.)*

Czeczil. Ugy látom Fairfax kisasszony, hogy drága idejét illetlenül lefoglalom. Bizonyára több hasonló látogatást is óhajt még tenni a szomszédságban. *(Jani megjelenik a háttérben.)*

Gwend. *(meglátja Janit).* Szilárd! Egyetlen Szilárdom!

Jani *(hozzá siet).* Gwendoline! Drágám! *(Meg akarja csókolni.)*

Gwend *(hátrál).* Egy pillanatig! Szabad kérdezni, vőlegénye vagy te ennek a fiatal hölgynek? *(Czeczilre mutat.)*

Jani *(nevet).* A kedves kis Czeczilnek? Már hogy volnék a vőlegénye? Hogy támadhatott aranyos kis fejecskédben ilyen gondolat?

Gwend. Köszönöm. Tessék! *(Csókra nyújtja arcát.)*

Czeczil *(nagyon nyájasan).* Tudtam, hogy félreértés van a dologban, Fairfax kisasszony. Az az úr, a kinek karja e pillanatban a kegyed derekára fonódik, Worthing János úr, az én kedves gyámom.

Gwend. Tessék?

Czeczil. Ez Jani bácsi!

Gwend. *(hátrál).* Jani! Oh! *(Jön Algy.)*

Czeczil. Itt van Szilárd!

Algy *(egyenesen Czeczilhez megy, a többieket nem látja).* Édes egyetlenem! *(Meg akarja csókolni.)*

Czeczil *(hátrál).* Egy pillanatig! Szilárd, szabad kérdenem, vőlegénye vagy te ennek a fiatal hölgynek?

Algy *(körülnéz).* Melyik fiatal hölgynek? Gwendoline! *(Nevetve.)* Már hogy volnék a vőlegénye? Hogy támadhatott aranyos kis fejcskédben ilyen gondolat?

Czeczil. Köszönöm. *(Csókra nyújtja arcát.)* Tessék! *(Algy megcsókolja.)*

Gwend. Tudtam, hogy egy kis tévedés van a dologban, Cardew kisasszony. Az az úr, a ki e pillanatban kegyedet átöleli, Moncrieff Algernon úr, az unokafivérem.

Czeczil *(elugrik Algytól.)* Moncrieff Algernon! Oh! *(Ájulva.)* Hát önnek Algernon a neve?

Algy. Nem tagadhatom!

Czeczil. Oh! *(Gwendolinehoz siet. A két lány, mintegy védelmül, derékon öleli egymást.)*

Gwend. Önnek igazán János a neve?

Jani *(nagy büszkén áll a helyén).* Tagadhatnám, ha úgy tetszenék. Tagadhatnék mindent, ha akarnám. De nem teszem. Igen, János a nevem. Évek során keresztül Jánosnak hívtak.

Czeczil *(Gwend.-hez).* Mindketten durva csalás áldozatai vagyunk.

Gwend. Szegény megsebzett Czeczilem!

Czeczil. Édes megbántott Gwendolinem!

Gwend. *(lassan és komolyan).* Ezentúl testvérnek fogsz nevezni, úgy-e? *(Megöleli Czeczilt. Jani és Algy nyögve fel s alá járnak.)*

Czeczil *(sugárzó örömmel).* Egy kérdés van csupán még, a melyre gyámomtól várom a feleletet.

Gwend. Kitűnő gondolat! Egy kérdés van csupán még, a melyre öntől várom a feleletet, Worthing úr. Hol van az ön Szilárd öccse? Mindketten az ön Szilárd öccsével váltottunk jegyet s ezért meglehetősen fontos dolog ránk nézve, hogy megtudjuk, hol van e pillanatban az ön Szilárd öccse?

Jani *(lassan és vonakodva).* Gwendoline, Czeczil! Nagyon kínosan érint, hogy meg kell mondanom az igazat. *(Algy leroskad a pamlagra.)* Először esik meg velem életemben, hogy ilyen kínos helyzetbe jutottam, s efféle dolgokban igen járatlan vagyok. Mindazáltal megmondom egészen őszintén, hogy bizony énnekem semmiféle Szilárd öcsém nincsen. Nincs egyáltalában semmi néven nevezendő öcsém. Nem is volt soha életemben, s nem is lesz bizonyára a jövőben sem. *(Algy nagyon feszeng ültében.)*

Czeczil *(meglepődve).* Egyáltalában nincs öccse?

Jani *(vigan).* Nincs!

Gwend. *(szigoruan közeledik Janihoz).* Nem volt soha semmi néven nevezendő öccse?

Jani *(tréfásan).* Soha semmi néven nevezendő.

Gwend. Akkor hát világos, Czeccil, hogy egyikünknek sincs semmi néven nevezendő vőlegényünk.

Czeccil. Az ilyen hirtelen világosság nem túlságosan kellemes egy fiatal leányra nézve, úgy-e bár?

Gwend. Menjünk a házba. Nem hiszem, hogy utánunk mernének jönni.

Czeccil. Nem, a férfiak mind gyávák, úgy-e?

(Megvető pillantással a házba mennek. Algy oldalba böki Janit; Jani daczosan visszaböki.)

Jani. Ezt a borzalmas helyzetet te valószínűleg bunburystáskodásnak nevezed.

Algy. Annak én! És mondhatom, igazán bámulatos egy bunburystáskodás. A legbámulatosabb, a melyben világéletemben részem volt.

Jani. Vedd tudomásul, hogy az én házamban semmi jogod bunburystáskodni.

Algy. Ez ostoba beszéd. Az embernek joga van bunburystáskodni mindenütt, a hol kedve tartja. Ezt minden komoly bunburysta tudja.

Jani. Komoly bunburysta! Szentséges ég! *(Feláll, járkál.)*

Algy *(feláll)*. Nos, valamit csak komolyan kell felfogni, ha az ember azt akarja, hogy gyönyörűsége legyen az életben. Én véletlenül a bunburystáskodást fogom fel komolyan. De hogy te mit fogsz fel komolyan, arról igazán halvány sejtelmem sincs! Azt hiszem, mindent. Hiszen te a megtestesült léhaság vagy.

Jani. Az egész siralmas esetben megvan legalább az az egy kis elégtételelem, hogy a te Bunbury barátodnak végleg befellegzett. Ez után nem járhat sz majd oly gyakran falura, mint eddigelé, Algy. Ez is valami.

Algy. De a te öcsédnek is befütyültek egy kissé, úgy-e, kedves Jani? Te sem párologhatsz majd át oly gyakran Londonba, mint eddigelé, te gyalázatos. Ez is több a semminél.

Jani. A mi pedig viselkedésedet illeti Cardew kisasszonnyal szemben, vedd tudomásul, hogy ilyen édes, egyszerű, ártatlan kis leányt megcsalni halálos bűn, arról nem is szólva, hogy az én gyámleányom.

Algy. Te pedig vedd tudomásul, hogy oly okos, szellemes és teljesen tapasztalatlan fiatal hölgy becsapása, a minő Fairfax kisasszony, semmivel sem igazolható. Arról nem is szólva, hogy az én unokahúgom.

Jani. Jegyet akartam váltani vele, ez az egész. Szeretem őt.

Algy. Én pedig Czeccillel akartam jegyet váltani. Imádom őt.

Jani. Mondhatom, semmi reményed arra, hogy Cardew kisasszonyt feleségül vehesd. *(Leül.)*

Algy. Én pedig azt hiszem, Jani, nem igen valószínű, hogy Fairfax kisasszony valamikor a párod legyen. *(Muffint eszik és leül.)*

Jani. Nem értem, hogy ülhetsz itt és hogy ehetsz nyugodtan muffint, mikor ilyen szörnyű kellemetlen helyzetben vagyunk. Ugy látom, nincs egy csöpp szíved sem.

Algy. Csak nem ehettek muffint izgatottan? Hisz akkor valószínűleg bepiskítanám a vajjal kézelőmet. A muffint mindig egészen nyugodtan kellene enni. Ez az egyetlen elfogadható módja a muffin-evésnek.

Jani. Tudd meg, hogy a legnagyobb szívtelenségre vall, hogy te az adott körülmények között egyáltalában képes vagy muffint enni. *(Teát önt magának és leül.)*

Algy. Ha kellemetlenség ér, egyetlen vígaszom az evés. Ugy bizony. Mikor igazi, nagy kellemetlenség ér, akkor megmondhatja mindenki, a ki jól ismer, hogy visszautasítok mindent, az ételen és az italon kívül. Most e pillanatban muffint eszem, mert boldogtalan vagyok; aztán meg nagyon szeretem is a muffint. *(Felfogja a muffinos tálat.)*

Jani *(feláll)*. Nos, ez még nem ok rá, hogy mind felfald. *(Elveszi a muffint Algytól.)*

Algy. Szeretném, ha muffin helyett teasüteményt ennél. *(Kinálja Janinak a teasüteményt.)* A teasüteményt nem szeretem.

Jani. Szent Isten! Azt hiszem a saját kertjében csak ehethet az ember a saját muffinjából?

Algy. De hisz ép az imént mondtad, hogy a legnagyobb szívtelenségre vall muffint enni.

Jani. Azt mondtam, a legnagyobb szívtelenségre vall, hogy *te* eszel muffint az adott körülmények között. Ez pedig egészen más valami.

Algy. Meglehet. De a muffin mégis csak muffin marad. *(Kicserélik a muffinos és a teasüteményes tálat.)*

Jani. Algy, Istenemre, szeretném, ha elhordanád magad a házamból. *(Leteszi a teasüteményt az asztalra.)*

Algy. Nem tehetem. Épp az imént beszéltem meg Chasuble doktorral, hogy háromnegyed hatkor Szilárdra fog keresztelni. *(Leül.)*

Jani. Kedves öregem, mentől előbb kivered a fejedből ezt az ostobaságot, annál jobb. *(Teát önt.)* Én ma reggel megbeszéltem már Chasuble doktorral; hogy félhatkor Szilárdra fog keresztelni. Gwendolinének is ez lesz a kívánsága. Mind a ketten csak nem keresztelkedhetünk Szilárdra, ez képtelenség volna. Aztán meg én teljes joggal megkeresztelkedhetem, ha akarok, nincs semmi bizonyíték rá, hogy valaha megkereszteltek volna és rendkívül valószínű is, hogy soha meg nem kereszteltek. És ez a véleménye Chasuble doktornak is. Teneked más a helyzeted, téged egyszer már megkereszteltek.

Algy. Ez igaz, csak hogy évek óta nem kereszteltek ám meg újra.

Jani. De egyszer már megkereszteltek, ez a fő.

Algy. Ugy van, ebből tudom, hogy az én szervezetem megbírja a dolgot. Ha nem vagy egészen bizonyos benne, vajjon megkereszteltek-e hajdanában, akkor mondhatom, veszedelmes dolog, ha most akarod megkockáztatni. Belébetegedhetsz. Csak nem felejtetted el már, hogy e héten Párisban egyik közeli rokonod komoly meghülés áldozata lett. *(Jani megint muffint eszik.)* Jani, te már megint muffint eszel! Szeretném, ha nem tennéd. *(Magához húzza a tálat.)* Hiszen megmondtam már, hogy nagyon szeretem a muffint.

Jani. Én pedig megmondtam már neked, Algy, hogy hordd el magad innen! Nincs itt rád szükségem. Miért nem mégy hát?

Algy *(leül)*. Még mindig nem ittam meg egészen a teámat. *(A függöny megindul lefelé. Algy felkapja Jani teás-csészéjét és inni kezd.)*

Jani. Ez az én teám!

Algy. Nem a tied, - ne edd az én muffinomat...

Jani. Ez nem a te muffinod!

(A függöny le. Jani nyögve székébe süllyed.)

HARMADIK FELVONÁS.

Szin: Szalon a Manor-házban. Kettős ajtó, jobbra középtűt. Ablak balra. Kandalló jobbra. Asztal, székek.

ELSŐ JELENET.

(Gwendoline és Czeczil az ablakban.)

Gwend. Hogy nem jöttek utánunk nyomban a házba, mint bárki a világon megtette volna, ez úgy látszik arra vall, hogy van még bennök egy kis szégyenérzet.

Czeczil. Muffint ettek. Ez a bűnbánat jele.

Gwend. Felénk néznek. Micsoda arczátlanság!

Czeczil. Közelednek. *(Az ablak előtt elhalad Jani, nyomában Algy.)* Milyen merészség!

Gwend. Méltóságteljesen hallgassunk!

Czeczil. Mindenesetre. Ez az egyetlen, a mit tehetünk. *(Visszahuzódnak az ablaktól. Belép Jani és Algy. Fűtyülnek.)*

Gwend. A méltóságteljes hallgatásnak nincs meg a kívánt hatása.

Czeczil. Sőt éppen ellenkező a hatása!

Gwend. De *mi* nem szólunk először!

Czeczil. Semmi esetre sem.

Gwend. Worthing úr, fontos kérdésem van önhöz. Válaszától nagyon sok függ.

Czeczil. Moncrieff úr, szíveskedjék felelni a következő kérdésemre: Miért állította, hogy a gyámom öccse?

Algy. Hogy alkalmam legyen megismerkedni kegyeddel.

Czeczil *(Gwend.-hez).* Ez a válasz kielégítő, úgy-e bár?

Gwend. *(Janihoz).* Worthing úr, milyen magyarázatát adhatja annak az állításának, hogy öccse van? Talán azért állította ezt, hogy minél gyakrabban legyen alkalma Londonba rándulni és velem találkozni?

Jani. Mindenesetre, Fairfax kisasszony! *(Jani és Algy együtt mozognak úgy, mint a szíami ikrek, egészen addig: »Ma délután mindketten újra keresztelkedünk.« Összekulcsolják a kezüket, égnek emelik a szemöket, leülnek a pamlagra, hátra dőlnek, feszingnek stb., stb.)*

Gwend. *(Czeczilhez).* Magyarázataik látszólag teljesen kielégítők.

Gwend. Tehát azt hiszed, hogy bocsássunk meg nekik?

Czeczil. Igen, azaz hogy nem. *(Egyszerre.)*

Gwend. Igen, azaz hogy nem. *(Egyszerre.)*

Gwend. Igazad van! Erről egészen megfeledkeztem. Elvek forognak kockán, a melyeket nem tagadhatunk meg. Ki mondja meg nekik, te vagy én? A feladat nem kellemes.

Czeczil. Nem beszélhetnénk egyszerre mind a ketten?

Gwend. Kitűnő ötlet! Én csaknem mindig egyszerre beszélek másokkal. Majd én ütöm a taktust.

Czeczil. Helyes! *(Gwend. üti a taktust az ujjával.)*

Gwend. és **Czeczil** *(egyszerre)*. A keresztnévök még mindig teljességgel elháríthatatlan akadály. Ez az egész!

Jani *(Algyhoz)*. Majd én ütöm a taktust.

Jani és **Algy** *(egyszerre)*. A keresztnévünk?! Egyéb semmi? Ma délután mind a ketten újra keresztelkedünk.

Gwend. *(Janihoz)*. Hajlandó értem erre a borzasztó cselekedetre?

Jani. Hajlandó vagyok.

Czeczil *(Algyhez)*. Hajlandó kitenni magát az én kedvemért ennek a szörnyű megpróbáltatásnak?

Algy. Hajlandó vagyok.

Gwend. *(Czeczilhez)*. Milyen oktalanság a két nem egyenértékűségéről beszélni! Az ön-feláldozás dolgában a férfiak mérhetetlenül fölöttünk állanak.

Jani. Ez már igaz!

Czeczil *(Gwendolinehez)*. Vannak pillanatok, a mikor oly fizikai bátorság szállja meg őket, a melyről nekünk, nőknek fogalmunk sincs.

Jani *(Gwendolinehez)*. Drágám! *(Egymás karjába dőlnek.)*

Algy *(Czeczilhez)*. Drágám! *(Egymás karjába dőlnek. Belép Merriman. Mikor megpillantja a helyzetet, hangosan köhög.)*

Merriman. Hm! Hm! - Lady Bracknell!

Jani. Szentséges ég! *(Belép Lady Bracknell. Általános zavar és rendetlenség. Merriman el.)*

MÁSODIK JELENET.

Voltak. Lady Bracknell.

L. Bracknell. Gwendoline! Mit jelent ez?

Gwend. Csak azt, hogy jegyet váltottam Worthing úrral, mama.

L. Bracknell. Ülj le! *(A pamlagra mutat, azután Janihoz fordul.)* Uram, miután értesültem leányom hirtelen szökéséről, derék komornájától, a kinek bizalmát egy kis pénzen megvásároltam, rögtön ide indultam a tehervonaton. Természetesen, be fogja látni, Worthing úr, hogy e pillanattól fogva kizártnak kell tekinteni minden érintkezést ön és a lányom között. E kérdésben, mint egyáltalán minden kérdésben szilárd maradok.

Jani. Jegyet váltottam Gwendoline-nel, Lady Bracknell. *(Leül Gwendoline mellé.)*

L. Bracknell. Szó sincs róla, uram. *(Leül; azután Algyhez fordul.)* A mi pedig Algernont illeti!... Algernon!

Algy. Parancsolsz, Augusztá néni?

L. Bracknell. Nem mondanád meg, vajon szegény beteg barátod, Bunbury úr, ebben a házban lakik-e?

Algy. Oh, dehogy! Bunbury nem itt lakik. Bunbury ez idő szerint máshol van. Bunbury tudniillik meghalt!

L. Bracknell. Meghalt? Mikor halt meg Bunbury úr? Bizonyynyal hirtelen halt meg.

Algy. Bunbury felrobbant - azaz - óh, ma délután megöltem Bunburyt. (*Lady Bracknell nagyot néz.*) Jobban mondva, a szegény Bunbury meghalt ma délután. Azaz, hogy az orvosok megállapították, hogy Bunbury nem élhet - tehát Bunbury meghalt. (*Algy Czeczil kezét fogja.*)

L. Bracknell. Ugy látszik, nagyon megbízott az orvosaiban. De azért örvendek, hogy végül határozott cselekvésre szánta el magát, s még hozzá orvosi tanácsra. De most, hogy Bunbury urat eltemettük már, nem mondaná meg, Worthing úr, ki az a fiatal hölgy, a kinek kezét - úgy látszik - sajátságosan fölösleges módon most e perczben az én Algernon öcsém szorongatja?

Jani (*feláll*). Ez a hölgy, Lady Bracknell, a gyámleányom, Cardew Czeczil kisasszony. (*Lady Bracknell hűvösen fejet hajt Czeczil felé.*)

Algy. Jegyet váltottam Czeczillel, Augusztá néni.

L. Bracknell. Tessék?

Czeczil. Moncrieff úr vőlegényem, Lady Bracknell.

L. Bracknell (*borzongva*). Nem tudom, vajjon itt Hertfordshireben szokatlanul izgató hatása van-e a levegőnek, de az eljegyzések száma, úgy látom, tetemesen nagyobb itt a statisztikusok által megállapított rendes átlagnál. Azt hiszem, nem fog ártani, ha egyelőre tájékozódni próbálok egy kissé a dolgokról. Worthing úr, kicsoda Cardew kisasszony?

Jani (*örjöngeni szeretne, de lebirja magát; hideg határozottsággal*). Cardew kisasszony unokája a megboldogult Cardew Tamásnak, S. W. Belgrave Square, 149; Surrey, Dorking, Gervase Park és N. B. Fifeshire, The Glen.

L. Bracknell. Ez megnyugtatóan hangzik. Három cím mindig bizalmat kelt, még a kereskedők között is.

Jani (*nagyon ingerülten*). Örömmel fogja hallani bizonyára azt is, hogy kezemben vannak a bizonyítványok Cardew kisasszony születéséről, anyakönyvezéséről, keresztelezéséről, számarköhögéséről, oltásáról, bérmlásáról és kanyarójáról - ez utóbbinak úgy a német, mint az angol válfajáról.

L. Bracknell (*nyugodtan*). Óh! Tehát csupa esemény az élete, sőt, ha meggondolom, kissé túlságosan izgalmas is egy fiatal lányra nézve. A korai tapasztalatokat nem igen szeretem. (*Feláll és óráját nézi.*) Gwendoline, ideje, hogy induljunk. Egy percz veszíteni valónk sincs. Csupa formaságból azt is meg kell még kérdezniem öntől, Worthing úr, van-e valami vagyona Cardew kisasszonynak? (*Gwendoline feláll.*)

Jani. Oh, körülbelül 130 ezer fontja van értékpapírokban. Ez az egész. (*Lady Bracknell leül.*) Szerencsés útat, Lady Bracknell, örültem, hogy volt szerencsém.

L. Bracknell. Csak egy pillanatra még, Worthing úr! 130 ezer font! És értékpapírokban! Most, hogy jobban megnézem Cardew kisasszonyt, úgy látom, hogy nagyon bájos fiatal hölgy. (*Czeczilhez.*) Jöjjön csak ide, kedvesem. (*Czeczil hozzá megy.*) Csinos gyermek! A ruhája siralmasan egyszerű, s a haja csaknem olyan, a milyennek a természet növesztette. De ezen hamarosan segíthetünk. Egy tökéletesen jártas franczia komorna igen rövid idő alatt valóban csodát képes művelni. Emlékszem, hogy a fiatal Lady Lancingnak ajánltam egyszer egy ilyen komornát, s három hónap múlva a saját ura sem ismert rá többé!

Jani. És hat hónap múlva senki sem ismert rá.

L. Bracknell. Forduljon meg, kérem, gyermekem. (*Czeczil egészen megfordul.*) Algernon!

Algy (*Czeczilhez megy*). Parancsoljon, Augusztá néni!

L. Bracknell. Cardew kisasszonyban világos nyomai vannak a társadalmi lehetőségeknek.

Algy (*Czeczil megcsókolja*). Czeczil a legédesebb, legaranyosabb, legkedvesebb teremtes a világon. De a társadalmi lehetőségekért egy fityinget sem adok.

L. Bracknell. Ne beszélj soha kicsinylően a társaságról, Algernon. Ezt csak azok teszik, a kiket a társaság nem fogad be. (*Czeczilhez.*) Édes gyermekem, azt persze tudja, hogy Algernonnak nincs egyebe, csak az adóssága. De én helytelenítem a pénzházasságokat. Mikor feleségül mentem lord Bracknellhez, nem volt egy fillér vagyonom sem. De azért álmomban sem gondoltam arra, hogy ez akadály lehetne közöttünk... Nos, azt hiszem, meg kell adnom ehhez a házassághoz a beleegyezésemet.

Algy. Köszönöm, Augusztá néni!

L. Bracknell. Czeczil, megengedem, hogy megcsókolj!

Czeczil (*megcsókolja*). Köszönöm, Augusztá néni!

L. Bracknell. Azt hiszem, jó lesz az esküvőt mielőbb megtartani.

Algy. Köszönöm, Augusztá néni! (*Egyszerre.*)

Czeczil. Köszönöm, Augusztá néni! (*Egyszerre.*)

L. Bracknell. Őszintén szólva, nem szeretem a hosszú mátkaságot. Alkalmat nyújt a jegyeseknek arra, hogy már a házasság előtt kiismerték egymás jellemét, a mi, véleményem szerint, sohasem ajánlatos.

Jani. Bocsásson meg, hogy a szavába vágok, lady Bracknell. De erről az eljegyzésről szó sem lehet. Cardew kisasszonynak én vagyok a gyámja. Czeczil az én beleegyezésem nélkül nem mehet férjhez, a míg nagykorú nem lesz. Én pedig teljességgel megtagadom a beleegyezésemet.

L. Bracknell. Nem mondaná meg, mi okból?

Jani. Igen kínos rám nézve, lady Bracknell, hogy kénytelen vagyok őszintén nyilatkozni az unokaöccséről; de azt gyanítom, hogy hazudozik. (*Algy és Czeczil elképedve néznek rá.*)

L. Bracknell. Hazudozik! Az én Algernon öcsém! Lehetetlen! Hiszen oxfordista!

Jani. Félek, hogy ez kétségbevonhatatlan. Ma délután, mialatt én fölötte fontos és regényes ügyben Londonban jártam, azzal a hazugsággal, hogy az öcsém, bejutott a házamba. Álneveket használva, sikerült neki a délután folyamán elidegeníteni tőlem a gyámleányom szívét. Azután itt maradt még teára is és megette az összes muffinomat. Még szívtelenebbé teszi azonban egész viselkedését az a körülmény, hogy az első perctől fogva nagyon jól tudta, hogy nekem nincs öcsém és hogy nem is volt soha semmi néven nevezendő öcsém. Megmondtam ezt neki határozottan én magam, tegnap délután.

L. Bracknell. Hm! Érett megfontolás után arra határoztam el magam, Worthing úr, hogy unokaöcsém viselkedését önnel szemben egyáltalán nem veszem tudomásul. (*Czeczilhez.*) Jer ide, édes gyermekem! (*Czeczil hozzá megy.*) Hány éves vagy drágám?

Czeczil. Voltaképen csak 18 vagyok, de társaságban mindig azt szoktam mondani, hogy 20 éves vagyok.

L. Bracknell (*elgondolkozva*). Nos, akkor hamarosan nagykorú leszel és megszabadulsz a gyámság korláta alól. Ennélfogva a gyámod beleegyezése - úgy látom - nem is túlságosan fontos dolog.

Jani. Bocsánat, lady Bracknell, hogy újra szavába vágok, de kötelességem közölni önnel, hogy Cardew kisasszony nagyatyja végrendeletének értelmében csak 35 esztendőskorában lesz törvényesen nagykorú.

L. Bracknell. Ez nem éppen súlyos ellenvetés. A 35 év nagyon vonzó kor. A londoni társaság tele van igen előkelő származású hölgyekkel, a kik szabad elhatározásukból éveken keresztül megmaradtak 35 esztendőseknek.

Czeczil. Algy! Tudnál rám várni, a míg 35 esztendőskor leszek?

Algy. Persze, hogy tudnék, Czeczil. Tudod, hogy megtenném.

Czeczil. Igen, ösztönszerűen éreztem ezt. Csakhogy én egyáltalában nem tudnék addig várni.

Algy. Akkor hát mit tegyünk, Czeczil?

Czeczil. Nem tudom, Moncrieff úr. (*Czeczil az asztal mögé megy. Algy Janihoz fordul.*)

L. Bracknell. Kedves Worthing úr, minthogy Cardew kisasszony határozottan kijelenti, hogy nem várhat 35 esztendőskoráig, - a mi, - köteles vagyok megjegyezni, - némileg türelmetlen természetűre vall, - arra kérem, fontolja meg még egyszer elhatározását.

Jani. De kedves lady Bracknell, hisz a dolog egyedül önön múlik; abban a pillanatban, mi-helyt beleegyezik Gwendoline-nel való házasságomba, a legnagyobb örömmel hozzájárulok ahhoz, hogy az ön unokaöccse elvegye gyámleányomat.

L. Bracknell (*felállva*). Worthing úr, teljesen tisztában kell lennie azzal, hogy indítványáról szó sem lehet.

Jani. Akkor nincs egyéb hátra, mint hogy valamennyien a legszenvedélyesebb cölibátusra tegyünk fogadalmat.

L. Bracknell. Gwendoline-nek nem ezt a sorsot szántam. Algy persze tehet, a mit akar. (*Előveszi az óráját.*) Jer, édesem. (*Gwendoline feláll.*) Indulnunk kell. (*Dr. Chasuble jön.*)

HARMADIK JELENET.

Voltak, dr. Chasuble.

Chasuble. Megtörtént minden előkészület a keresztelőkre!

L. Bracknell. A keresztelőkre, uram?... Nem korai dolog ez egy kissé?

Chasuble (*elképedve Janira és Algyre mutat*). Ez a két úriember azt az óhaját fejezte ki, hogy nyomban kereszteljem meg őket.

L. Bracknell. Az ő korukban? Ez a gondolat groteszk és vallástalan! (*Algyhez.*) Algernon, megtiltom, hogy keresztkedjél. Ilyen kihágásokról hallani sem akarok. A bácsid nagyon megharagudnék, ha megtudná, hogy ilyen módon pazarolod a pénzt és az időt.

Chasuble. Azt értsem ebből, hogy ma délután nem lesz keresztelő?

Jani. Alig hiszem, dr. Chasuble, hogy a mostani körülmények között gyakorlati értéke volna ránk nézve a keresztelőnek.

Chasuble. Szomorodott szívvel hallom ezt az ön szájából, Worthing úr. Nyomban vissza kell sietnem a templomba. A sekrestyés épp az imént értesített, hogy miss Prism másfél órája várakozik már reám a sekrestyében.

L. Bracknell (*felpattanva*). Miss Prism! Miss Prismet mondott, jól hallottam?

Chasuble. Igenis, lady Bracknell. Éppen hozzá indulok.

L. Bracknell (*aggódva*). Kérem, engedje meg, hogy még egy pillanatig itt tartsam önt. Ez a dolog életbevágó fontosságú lehet rám és a férjemre nézve. Mondja, kérem, ez a miss Prism nem visszataszítóan rút nőszemély-e, a kinek a legtávolabbról sincs köze a neveléshez?

Chasuble (*kissé felháborodva*). Miss Prism rendkívül művelt hölgy, s a becsületesség mintaképe.

L. Bracknell (*elgondolkozva*). Nyilvánvalóan ugyanaz a személy. Nem mondaná meg, mi címen van az ön háztartásában?

Chasuble (*szigoruan*). Én nőtlen ember vagyok, asszonyom.

Jani (*közbevág*). Miss Prism három esztendő óta Cardew kisasszony nagyrabecsült nevelőnője és tisztelt társnője volt.

L. Bracknell. Azonnal látnom kell ezt a miss Prismet. Hivassa ide.

Chasuble. Épen jön - itt is van már. (*Miss Prism jön sietve.*)

NEGYESEDIK JELENET.

Voltak. Miss Prism.

Prism. Azt mondták, hogy ön a sekrestyében vár rám, kedves kanonok. Egy és három negyed óráig vártam önre. (*Észreveszi Lady Bracknell, a ki dermesztő pillantással fixirozza. Prism elsápad és remegni kezd. Szorongva körülnéz, mintha egérutat keresne.*)

L. Bracknell (*szigorú birói hangon*). Prism!

Prism (*szégyenében lehorgasztja a fejét*). Lady Bracknell!

L. Bracknell. Miss Prism, ide jöjjön! (*Prism alázatosan közeledik.*) Prism! Hol a kisbaba? (*Általános elképedés. A kanonok borzalommal visszariad. Algy és Jani aggódva akarják óvni Czeczilt és Gwendolinet, hogy meg ne hallják a készülő nyilvános botrányt. Prism nem felel.*) 34 esztendővel ezelőtt, maga Prism, eltávozott lord Bracknell házából, a Grosvenor Street 104 száma alól, egy gyermekkocsival, amelyben egy finemű kis baba feküdt. Többé nem tért vissza. Pár hét múlva a fővárosi rendőrség leggondosabb nyomozásának sikerült a gyermekkocsit megtalálni, a Hyde Park egyik félreeső zugában, a hol elhagyatva állt. Egy háromkötetes regény kézírata volt benne, a melynek minden lapja a rendesnél is felháborítóbb érzélgéssel volt tele. (*Prism önkéntelenül felháborodik.*) De a kis baba nem volt sehol! (*Mindnyájan Prismre néznek.*) Prism! Hol a kis baba? (*Szünet.*)

Prism. Lady Bracknell, szégyenkezve valloam be, hogy nem tudom. Oh, bárcsak tudnám! Az eset a maga csupasz valóságában a következő. Ama nap reggelén, a melyet említeni tetszett, s a mely örökké bevésődött az emlékezetembe, készültem, mint rendesen, megsétáltatni a kis babát a gyermekkocsiban. Nálam volt kissé ócska, de tágas kézi táskám is, a melybe regényem kéziratát akartam tenni, a melyet kevés szabad órámban írtam. A szellemi elszórakozás egyik pillanatában, a melyet sohasem bocsáthatok meg magamnak, a kéziratot a gyermekkocsiba tettem, a kis babát pedig a kézi táskába.

Jani *(a ki feszülten figyel).* De hova tette a kézi táskát?

Prism. Ne kérdezze tőlem Worthing úr!

Jani. Miss Prism! Ez fölöttébb fontos dolog rám nézve; követelem, hogy megmondja, hova tette a táskát, a melyben a gyermek volt?

Prism. A Viktória pályaudvar málházó helyiségébe, a brightoni vonalon. *(Megsemmisülve egy székre rogy.)*

Jani. Egy pillanatra fel kell ugranom a hálósobámba. *(El.)*

Chasuble *(az asztal mögött a pamlaghoz leül).* Mit gondol, mi lehet ez, lady Bracknell?

L. Bracknell. Gyanítani sem merem, doktor Chasuble.

(Felülről lárma hallatszik, mintha valaki ládákat dobálna ide-oda, mindnyájan fölnéznek.)

Czeczil *(fölnézve).* Jani bácsi, úgy látszik, nagyon izgatott.

Chasuble. A kegyed gyámja nagyon könnyen felizgul.

L. Bracknell. Ez a lárma rendkívül kellemetlen. *(Megint hallatszik lárma.)*

Chasuble *(fölnéz).* Most elcsendesült a lárma.

L. Bracknell. Bár csak eredményre jutna már végül.

Gwend. Ez a bizonytalanság rettenetes. Remélem, nem sokáig tart. *(Jani belép, kezében fekete bőrtáskával.)*

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak. Jani.

Jani *(Prismhez rohan, a ki még mindig a széken ül).* Ez az a táska, miss Prism? *(Átnyújtja neki.)* Nézze meg jól, mielőtt beszél. Nemcsak egy élet boldogsága függ a válaszától.

Prism *(feláll).* Ugy látszik, az én táskám. Igen, itt a repedés, a mely ifjabb és boldogabb napokban egy Gower-Streeti omnibus felfordulásakor támadt rajta. *(Kinyitja a táskát, biztosabb és vidámabb hangon.)* Itt vannak a záron a kezdőbetűim. Ez a táska kétségtelenül az enyém. Örvendek, hogy ily váratlanul visszakapom; nagy kényelmetlenségemre volt, hogy oly sok esztendőn át nélkülözni kellett.

Jani *(pathetikusan).* Miss Prism, sokkal többet kap vissza, nemcsak ezt a kézi táskát. Én voltam a kis baba, a kit beletett.

Prism *(rámered).* Ön?

Jani *(átölelve őt).* Igen... anyám!

Prism *(méltatlankodva hátrál).* Worthing úr! Én hajadon vagyok!

Jani. Hajadon! Nem tagadom, hogy ez súlyos csapás! De végül is, kinek van joga követ dobni arra, a ki annyit szenvedett? Vajjon a bűnbánat nem engesztelheti ki egy dőre perc művét? Mért legyen más törvény a férfiakra és más a nőkre? Anyám, én megbocsátok neked! *(A táskát Chasuble elé dobja. Prismet újra át akarja ölelni.)*

Prism *(még jobban felháborodva).* Worthing úr, tévedés van a dologban. *(Lady Bracknellre mutat.)* Ott áll az a hölgy, a kitől megtudhatja, ki ön voltaképen. *(A háttérbe vonul; Chasuble nyomában. Beszélgetnek.)*

Jani (*szünet után*). Lady Bracknell, a világért sem akarnék kíváncsiság színében feltűnni, de nem volna szíves mégis közölni velem, ki vagyok?

L. Bracknell. Félek, hogy az, a mit közölnöm kell önnek, nem igen lesz inyére. (*Feláll.*) Ön szegény nővéremnek, Moncrieffnének a fia, s ennél fogva Algernon bátyja.

Jani. Algernon bátyja?! Hát akkor mégis van öcsém? Tudtam, hogy van öcsém! Mindig mondtam, hogy van öcsém. Czeczil, hogy is kételkedhetél benne, hogy van öcsém. (*Algy hozzá megy.*) Dr. Chasuble, ime, az én boldogtalan öcsém! Gwendoline, ime, az én boldogtalan öcsém!

Gwend. (*Janihoz*). Drágám! De hogy szeresselek most, egyetlenem? Mi a keresztnéved most, hogy más lettél?

Jani. Szentséges ég... Erről egészen megfeledkeztem. Augusztá néni, csak egy pillanatra. Meg voltam már keresztelve, mikor miss Prism benne felejtett a kézi táskájában?

L. Bracknell (*nagyon nyugodtan*). Szüleid, a kiknek hozzád való szeretete mérhetetlen volt, elárasztottak minden pénzen szerezhető luxussal, beleértve a keresztséget is.

Jani. Akkor hát meg vagyok keresztelve! Ez rendben van. De mi volt hát a nevem? Hadd hallom a legrosszabbat.

L. Bracknell (*szünet után*). Első szülött fiú létedre természetesen az atyád nevére keresztelték.

Jani (*ingerülten*). De mi volt az atyánk keresztnéve?

L. Bracknell. Most már emlékszem, hogy atyádnak Szilárd volt a neve.

Gwend. Szilárd! Éreztem az első pillanattól fogva, hogy csak Szilárd lehet a neved!

Jani	} Gwendoline!
Chasuble	Laetitia!
Prism (<i>egyszerre</i>).	} Chasuble!
Algy	Czeczil!
Gwend.	} Egyetlen Szilárdom!

(**Függöny.**)